

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BEKNOPT VERSLAG

COMPTE RENDU ANALYTIQUE

COMMISSIE VOOR HET BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET ONDERWIJS, DE
NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE MIDDENSTAND
EN DE LANDBOUW

COMMISSION DE L'ÉCONOMIE, DE LA POLITIQUE
SCIENTIFIQUE, DE L'ÉDUCATION, DES
INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES
NATIONALES, DES CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE

Woensdag

07-03-2018

Namiddag

Mercredi

07-03-2018

Après-midi

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti Socialiste
MR	Mouvement réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
sp.a	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	centre démocrate Humaniste
VB	Vlaams Belang
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PTB-GO!	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture!
Vuye&Wouters	Vuye&Wouters
PP	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 54 0000/000	Parlementair stuk van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 54 0000/000	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beige kleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen :	Commandes :
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/ 549 81 60	Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be	www.lachambre.be
e-mail : publicaties@dekamer.be	e-mail : publications@lachambre.be

INHOUD

SOMMAIRE

Samengevoegde vragen van	1	Questions jointes de	1
- de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de kosten voor de levensduurverlenging van Doel 1, Doel 2 en Tihange 1" (nr. 23117)	1	- M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le coût de la prolongation de la durée de vie de Doel 1, Doel 2 et Tihange 1" (n° 23117)	1
- de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de kosten voor de levensduurverlenging van Doel 1, Doel 2 en Tihange 1" (nr. 23415)	1	- M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le coût de la prolongation de la durée de vie de Doel 1, Doel 2 et Tihange 1" (n° 23415)	1
Sprekers: Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem , minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling		Orateurs: Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem , ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	
Samengevoegde vragen van	2	Questions jointes de	2
- de heer Michel de Lamotte aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de beschikbaarheid van de nucleaire voorzieningen" (nr. 23166)	2	- M. Michel de Lamotte à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la disponibilité des provisions nucléaires" (n° 23166)	2
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de stand van zaken met betrekking tot de werkzaamheden van de werkgroep wetgeving" (nr. 23687)	2	- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "l'état d'avancement des travaux du GTL" (n° 23687)	2
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de voorstellen van de CNV voor een beter wettelijk kader" (nr. 23706)	2	- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "les propositions de la CPN pour améliorer le cadre légal" (n° 23706)	2
Sprekers: Michel de Lamotte, Jean-Marc Nollet , voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, Marie-Christine Marghem , minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling		Orateurs: Michel de Lamotte, Jean-Marc Nollet , président du groupe Ecolo-Groen, Marie-Christine Marghem , ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	
Vraag van de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "MYRRHA" (nr. 23405)	5	Question de M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "MYRRHA" (n° 23405)	5
Sprekers: Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem , minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling		Orateurs: Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem , ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	
Samengevoegde vragen van	7	Questions jointes de	7
- de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het financiële evenwicht van NIRAS" (nr. 23413)	7	- M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "l'équilibre financier de l'ONDRAF" (n° 23413)	7
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het bijwerken van de hypothesen aangaande de raming van de kosten voor het beheer van het kernafval van categorie B en C"	7	- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la mise à jour des hypothèses retenues pour l'évaluation du coût de la gestion des déchets radioactifs B et C" (n° 23674)	7

(nr. 23674)

Sprekers: **Kristof Calvo, Jean-Marc Nollet**, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, **Marie-Christine Marghem**, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling

Orateurs: **Kristof Calvo, Jean-Marc Nollet**, président du groupe Ecolo-Groen, **Marie-Christine Marghem**, ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable

Samengevoegde vragen van	11	Questions jointes de	11
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het nationale beleid inzake kernaafval" (nr. 23461)	11	- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la politique nationale en matière de déchets nucléaires" (n° 23461)	11
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de procedure ter rechtvaardiging van het plan en het principe om kernaafval van categorie B en C geologisch te bergen" (nr. 23671)	11	- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la procédure de 'justification' du projet et du principe de stockage géologique des déchets nucléaires B et C" (n° 23671)	11
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het door NIRAS voorgestelde nationale beleid inzake kernaafval" (nr. 23672)	11	- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la politique nationale proposée par l'ONDRAF en matière de déchets radioactifs" (n° 23672)	11
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het gevolg dat zal worden gegeven aan de beslissing van de raad van bestuur van NIRAS betreffende het nationale beleid voor het langetermijnbeheer van het radioactieve afval van categorie B en C" (nr. 23689)	11	- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "les suites à donner à la décision du CA de l'ONDRAF sur la politique nationale pour la gestion à long terme des déchets nucléaires des catégories B et C" (n° 23689)	11
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het nationale beleid betreffende de terughaalbaarheid van kernaafval van categorie B en C" (nr. 24025)	11	- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la politique nationale en matière de récupérabilité de déchets radioactifs B et C" (n° 24025)	11
- mevrouw Karine Lalieux aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het beheer van het nucleair afval van categorie B en C" (nr. 24161)	11	- Mme Karine Lalieux à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la gestion des déchets nucléaires des catégories B et C" (n° 24161)	11
<i>Sprekers:</i> Jean-Marc Nollet , voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, Karine Lalieux, Marie-Christine Marghem , minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling		<i>Orateurs:</i> Jean-Marc Nollet , président du groupe Ecolo-Groen, Karine Lalieux, Marie-Christine Marghem , ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	
Samengevoegde vragen van	16	Questions jointes de	16
- de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het jaarverslag 2016 van de Commissie voor nucleaire voorzieningen" (nr. 23414)	16	- M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le rapport annuel 2016 de la Commission des provisions nucléaires" (n° 23414)	16
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de financiering van de Commissie voor nucleaire voorzieningen" (nr. 23690)	16	- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le financement de la Commission des provisions nucléaires" (n° 23690)	16
<i>Sprekers:</i> Jean-Marc Nollet , voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem , minister van Energie,		<i>Orateurs:</i> Jean-Marc Nollet , président du groupe Ecolo-Groen, Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem , ministre de l'Énergie, de	

Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling

l'Environnement et du Développement durable

Vraag van de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de EU Battery Alliance" (nr. 23632) <i>Sprekers:</i> Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling	17	Question de M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "une Alliance pour la production de batteries dans l'UE" (n° 23632) <i>Orateurs:</i> Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem, ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	17
Vraag van de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "nucleaire export" (nr. 23645) <i>Sprekers:</i> Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling	19	Question de M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "l'exportation de matériel nucléaire" (n° 23645) <i>Orateurs:</i> Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem, ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	19
Vraag van de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het cAt-project" (nr. 23649) <i>Sprekers:</i> Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling	20	Question de M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le projet cAt" (n° 23649) <i>Orateurs:</i> Kristof Calvo, Marie-Christine Marghem, ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	20
Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "gebitumineerd kernafval" (nr. 23670) <i>Sprekers:</i> Jean-Marc Nollet, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, Marie-Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling	22	Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "les déchets nucléaires bitumineux" (n° 23670) <i>Orateurs:</i> Jean-Marc Nollet, président du groupe Ecolo-Groen, Marie-Christine Marghem, ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	22
Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het standpunt van België in het kader van de dialoog aangaande het voornemen om het percentage van het verbruik van energie dat afkomstig is van hernieuwbare energiebronnen te verhogen naar 35% in 2030" (nr. 23681) <i>Sprekers:</i> Jean-Marc Nollet, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, Marie-Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling	23	Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la position de la Belgique dans le cadre du dialogue entamé suite à la volonté de porter à 35 % la part des SER en 2030" (n° 23681) <i>Orateurs:</i> Jean-Marc Nollet, président du groupe Ecolo-Groen, Marie-Christine Marghem, ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	23
Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de bevoegdheidsverdeling op het gebied van de geologische berging" (nr. 23682) <i>Sprekers:</i> Jean-Marc Nollet, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, Marie-Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling	25	Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la répartition des compétences en matière de stockage géologique" (n° 23682) <i>Orateurs:</i> Jean-Marc Nollet, président du groupe Ecolo-Groen, Marie-Christine Marghem, ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	25
Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de compensaties voor de gemeenten Hoei en Beveren voor de nabijheid van kerncentrales" (nr. 23683)	26	Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "les compensations offertes aux communes de Huy et de Beveren pour l'hébergement des centrales nucléaires"	26

		(n° 23683)		
<i>Sprekers:</i> Jean-Marc Nollet , voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, Marie-Christine Marghem , minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling			<i>Orateurs:</i> Jean-Marc Nollet , président du groupe Ecolo-Groen, Marie-Christine Marghem , ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	
Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het contact met de nieuwe minister van Energie van Noordrijn-Westfalen" (nr. 23684)	27	Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le contact avec le nouveau ministre de l'Énergie de Rhénanie-du-Nord-Westphalie" (n° 23684)	27	
<i>Sprekers:</i> Jean-Marc Nollet , voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, Marie-Christine Marghem , minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling			<i>Orateurs:</i> Jean-Marc Nollet , président du groupe Ecolo-Groen, Marie-Christine Marghem , ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	
Samengevoegde vragen van	28	Questions jointes de	28	
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het partnerschap tussen het IRE en ASML" (nr. 23688)	28	- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le partenariat entre l'IRE et ASML" (n° 23688)	28	
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het partnerschap tussen het IRE en ASML" (nr. 23702)	28	- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le partenariat entre l'IRE et ASML" (n° 23702)	28	
<i>Sprekers:</i> Jean-Marc Nollet , voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, Marie-Christine Marghem , minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling			<i>Orateurs:</i> Jean-Marc Nollet , président du groupe Ecolo-Groen, Marie-Christine Marghem , ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	
Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de ontwikkeling van offshorezonne-energie" (nr. 23701)	30	Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le développement du solaire offshore" (n° 23701)	30	
<i>Sprekers:</i> Jean-Marc Nollet , voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, Marie-Christine Marghem , minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling			<i>Orateurs:</i> Jean-Marc Nollet , président du groupe Ecolo-Groen, Marie-Christine Marghem , ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	
Samengevoegde vragen van	30	Questions jointes de	30	
- de heer Michel de Lamotte aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het sociaal energietarief voor begunstigten van een tegemoetkoming voor personen met een handicap" (nr. 23781)	30	- M. Michel de Lamotte à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "l'application du tarif social de l'énergie pour les bénéficiaires d'une allocation pour personnes handicapées" (n° 23781)	30	
- de heer Jean-Marc Delizée aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de gevolgen van de laattijdige beslissingen van de DG Personen met een handicap voor de toepassing van het sociaal tarief voor elektriciteit en/of gas" (nr. 24029)	30	- M. Jean-Marc Delizée à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "les conséquences des décisions tardives de la DG Personnes handicapées pour l'application du tarif social électricité et/ou gaz" (n° 24029)	30	
<i>Sprekers:</i> Michel de Lamotte , Jean-Marc Delizée , Marie-Christine Marghem , minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling			<i>Orateurs:</i> Michel de Lamotte , Jean-Marc Delizée , Marie-Christine Marghem , ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable	
Samengevoegde vragen van	33	Questions jointes de	33	

- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het bevrozen van het dossier van het gebouw voor de opslag van de vaten met kernafval die mankementen vertonen" (nr. 24023)

33

- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le gel du dossier du bâtiment pour les fûts nucléaires défectueux" (n° 24023)

33

- de heer Michel de Lamotte aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het bevrozen van de bouw van een nieuw gebouw voor de opslag van vaten met kernafval die mankementen vertonen" (nr. 24101)

33

- M. Michel de Lamotte à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le gel de la construction d'un nouveau bâtiment destiné au stockage de fûts nucléaires défectueux" (n° 24101)

33

Sprekers: **Jean-Marc Nollet**, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, **Michel de Lamotte**, **Marie-Christine Marghem**, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling

Orateurs: **Jean-Marc Nollet**, président du groupe Ecolo-Groen, **Michel de Lamotte**, **Marie-Christine Marghem**, ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable

COMMISSIE VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET
ONDERWIJS, DE NATIONALE
WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE
MIDDENSTAND EN DE
LANDBOUW

van

WOENSDAG 07 MAART 2018

Namiddag

COMMISSION DE L'ÉCONOMIE,
DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE,
DE L'ÉDUCATION, DES
INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES
ET CULTURELLES NATIONALES,
DES CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE

du

MERCREDI 07 MARS 2018

Après-midi

De openbare commissievergadering wordt geopend om 14.26 uur en voorgezeten door de heer Jean-Marc Delizée.

La réunion publique de commission est ouverte à 14 h 26 par M. Jean-Marc Delizée, président.

01 **Samengevoegde vragen van**

- de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de kosten voor de levensduurverlenging van Doel 1, Doel 2 en Tihange 1" (nr. 23117)
- de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de kosten voor de levensduurverlenging van Doel 1, Doel 2 en Tihange 1" (nr. 23415)

01.01 **Kristof Calvo** (Ecolo-Groen): Ik heb deze vraag over de kosten van de levensduurverlenging van de centrales Tihange 1 en Doel 1 en 2 eerder aan minister Jambon gesteld, maar die verwees daarvoor naar zijn collega-minister Marghem. Die kosten zijn wel degelijk relevant voor de inschatting van de repartitiebijdrage en van de nucleaire bijdrage.

Kan de minister mij de aangepaste tabellen bezorgen met de stand, eind 2017, van de investeringen voor Doel 1 en 2 en Tihange 1? Welke investeringskosten zijn desgevallend niet meer opgenomen in de verlengingsoperaties? Welke zijn er bijgekomen?

01.02 Minister **Marie-Christine Marghem** (Nederlands): De heer Calvo vraagt naar de

01 **Questions jointes de**

- M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le coût de la prolongation de la durée de vie de Doel 1, Doel 2 et Tihange 1" (n° 23117)
- M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le coût de la prolongation de la durée de vie de Doel 1, Doel 2 et Tihange 1" (n° 23415)

01.01 **Kristof Calvo** (Ecolo-Groen): J'ai déjà posé cette question relative au coût de la prolongation des centrales Tihange 1 et Doel 1 et Doel 2 antérieurement au ministre Jambon, mais celui-ci m'a renvoyé à sa collègue ministre, Mme Marghem. Ce coût est réellement utile pour estimer la contribution de répartition et la contribution nucléaire.

La ministre peut-elle me fournir les tableaux adaptés, reprenant l'état des lieux à la fin 2017 des investissements pour Doel 1 et 2 et Tihange 1? Quels coûts d'investissement ne sont-ils plus, le cas échéant, repris dans les opérations de prolongation? Lesquels se sont-ils ajoutés?

01.02 **Marie-Christine Marghem**, ministre (en néerlandais): M. Calvo s'enquiert des coûts

investeringskosten van Electrabel inzake de langetermijnuitbating of Long Term Operation (LTO) van Doel 1 en 2 en van Tihange 1. De exploitant heeft zijn geraamde investeringskosten eerder al meegedeeld, conform de verplichtingen uit artikel 41 van het Euratomverdrag. Electrabel heeft de gegevens tevens gepubliceerd op zijn website.

Voor Doel 1 en 2 verwijs ik naar de wet van 31 januari 2003, die een mechanisme van vergoedingen vastlegt en een forfaitair bedrag uittrekt dat niet wordt beïnvloed door de ontwikkeling van de investeringskosten. Dat bedrag blijft begroot op 20 miljoen euro. Voor meer specifieke vragen ter zake verwijs ik naar de eigenaar Electrabel nv.

Voor Tihange 1 bepaalt dezelfde wet van 31 januari 2003 dat de CREG belast wordt met het verifiëren van de inkomsten en de reële kosten en dat de eigenaar van de centrale de nodige gegevens daarvoor verstrekt. De heer Calvo moet zijn vraag dan ook richten tot de CREG of tot Electrabel nv en EDF Belgium nv.

01.03 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Ik heb eigenlijk nauwelijks concrete antwoorden gekregen en wordt nog maar eens doorverwezen, ditmaal naar de CREG of Electrabel. Als de CREG me niet snel antwoordt, kom ik hierop gauw terug.

Het incident is gesloten.

02 Samengevoegde vragen van

- de heer Michel de Lamotte aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de beschikbaarheid van de nucleaire voorzieningen" (nr. 23166)
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de stand van zaken met betrekking tot de werkzaamheden van de werkgroep wetgeving" (nr. 23687)
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de voorstellen van de CNV voor een beter wettelijk kader" (nr. 23706)

02.01 Michel de Lamotte (cdH): Uw voorganger heeft een werkgroep opgericht waarin personeelsleden van de Algemene Directie Energie van de FOD Economie, NIRAS en SYNATOM zitting hebben. Deze werkgroep moet nagaan welke risico's het bestaande wettelijke kader inhoudt voor de beschikbaarheid van de voorzieningen die zijn geoormerkt voor de ontmanteling van de kerncentrales en het beheer van het kernafval.

d'investissement d'Electrabel en matière d'exploitation à long terme ou *Long Term Operation* (LTO) de Doel 1 et 2 et Tihange 1. L'exploitant a déjà communiqué précédemment une estimation de ces coûts, conformément aux obligations découlant de l'article 41 du Traité Euratom. Electrabel a également publié ces données sur son site web.

S'agissant de Doel 1 et 2, je renvoie à la loi du 31 janvier 2003, qui établit un mécanisme de redevances et affecte un montant forfaitaire qui n'est pas influencé par l'évolution des coûts d'investissement, un montant qui reste budgété à 20 millions d'euros. Pour des questions plus spécifiques en la matière, je renvoie au propriétaire, la SA Electrabel.

Pour Tihange 1, la même loi du 31 janvier 2003 prévoit que la CREG est chargée de la vérification des recettes et des coûts réels et que le propriétaire de la centrale fournit les données nécessaires à cet effet. C'est pourquoi je prie M. Calvo d'adresser cette question à la CREG ou à la SA Electrabel et à la SA EDF Belgium.

01.03 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Je n'ai finalement pratiquement pas reçu de réponses concrètes et une fois de plus, on me renvoie vers d'autres instances, cette fois vers la CREG ou Electrabel. Si la CREG ne répond pas rapidement, je reviendrai bientôt interroger la ministre.

L'incident est clos.

02 Questions jointes de

- M. Michel de Lamotte à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la disponibilité des provisions nucléaires" (n° 23166)
- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "l'état d'avancement des travaux du GTL" (n° 23687)
- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "les propositions de la CPN pour améliorer le cadre légal" (n° 23706)

02.01 Michel de Lamotte (cdH): Votre prédécesseur en charge de l'Énergie avait créé un groupe de travail composé de membres de l'administration de l'énergie, de l'ONDRAF et de Synatom pour évaluer les risques que le cadre juridique actuel fait courir sur la disponibilité des provisions destinées au démantèlement des centrales nucléaires ainsi qu'à la gestion des déchets.

In 2013 gaf NIRAS aan dat SYNATOM 75% van zijn nucleaire voorzieningen opnieuw aan ENGIE Electrabel zou kunnen uitleenen. De financiële aansprakelijkheid van die vennootschap is echter beperkt tot het bedrag van de inbreng in dat bedrijf. Als ENGIE Electrabel in financiële moeilijkheden zou komen, zou dat heel wat vragen doen rijzen. De ontmanteling van de kerncentrales zou 20 à 30 jaar duren, voor het beheer van het kernafval wordt er gerekend met een termijn van 50 à 100 jaar. Men kan onmogelijk weten wat er daarna zal gebeuren. De aansprakelijkheid van ENGIE Electrabel, een buitenlandse, beursgenoteerde vennootschap, is juridisch ingewikkeld.

Vier jaar na de oprichting ervan heeft de werkgroep niets voortgebracht en blijft ze doof voor de verzoeken van uw kabinet. Het feit dat een vennootschap die profijt getrokken heeft van de nucleaire rente, kan worden ontheven van elke aansprakelijkheid, vereist dat u het voortouw neemt.

Welke risico's werden er vastgesteld inzake de beschikbaarheid van de nucleaire voorzieningen? Waarom stelt u geen juridisch adviseur aan om een overzicht op te stellen van de zwakke punten in het wettelijke kader?

02.02 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Op 23 januari liet u weten dat er een plenaire vergadering zou plaatsvinden om een stand van zaken op te maken met betrekking tot de voortgang van de werkzaamheden en om beslissingen te nemen over het vervolg ervan. Wat is de stand van zaken, en wat is het tijdspad voor het vervolg van de werkzaamheden, die in 2014 van start zijn gegaan, maar nog geen resultaten hebben opgeleverd inzake een beter wettelijke kader om te voorkomen dat er een passief wordt gecreëerd dat niet kan worden doorberekend aan de exploitant.

In het jaarverslag van de Commissie voor nucleaire voorzieningen staat dat deze zich ertoe verbindt om in 2017 bij de regering voorstellen in te dienen ter verbetering van het wettelijke kader en tot veiligstelling van de voorzieningen, rekening houdend met de kernuitstap.

Kunt u ons die voorstellen bezorgen? Wat is uw mening? Wanneer zult u die voorstellen handen en voeten geven?

02.03 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Ik heb al een stand van zaken gegeven met betrekking tot de werkgroep wetgeving, die mijn administratie tijdens de vergadering van 23 januari heeft meegedeeld. De AD Energie heeft mij laten

En 2013, l'ONDRAF indiquait que Synatom pourrait reprêter à Electrabel 75 % des provisions nucléaires, dont la responsabilité financière est limitée à l'apport de son capital. En cas de difficulté financière d'Electrabel, cela poserait de nombreuses questions. Le démantèlement des centrales est prévu sur une durée de 20 à 30 ans alors que la gestion des déchets s'envisage sur 50 à 100 ans. Il est impossible de savoir ce qu'il adviendra à cette échéance. La responsabilité d'ENGIE, société étrangère cotée en bourse, est juridiquement complexe.

Quatre ans après sa mise en place, le groupe de travail n'a rien produit et reste sourd aux demandes de votre cabinet. Le fait qu'une société qui a engrangé des profits de la rente nucléaire puisse être libérée de toute responsabilité exige que vous preniez les devants.

Quels risques ont-ils été identifiés quant à la disponibilité des provisions nucléaires? Pourquoi n'engagez-vous pas un consultant juridique pour dresser un bilan des faiblesses du cadre juridique?

02.02 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Le 23 janvier, vous indiquiez qu'une réunion plénière allait avoir lieu pour faire le point sur l'état d'avancement des travaux et décider de leur suite. Je voudrais connaître l'état des lieux et le calendrier de la suite des travaux initiés en 2014, lesquels n'ont fourni aucun résultat sur le renforcement du cadre législatif pour empêcher la création de passif dont le coût ne pourrait être répercuté sur l'exploitant.

Dans son rapport annuel, la Commission des provisions nucléaires annonce s'être engagée à formuler en 2017 des propositions au gouvernement pour améliorer le cadre légal et sécuriser les provisions en tenant compte de la sortie du nucléaire.

Pouvez-vous nous transmettre ces propositions? Qu'en pensez-vous? Quand allez-vous les implémenter?

02.03 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): J'ai déjà fait le point sur la situation du groupe de travail législatif (GTL) que m'a communiqué mon administration le 23 janvier. La DG Énergie m'a informé qu'en raison de la charge

weten dat het opstellen van dit rapport wat vertraging heeft opgelopen ten gevolge van de huidige werklast.

In 2014 heeft de regering deze werkgroep de opdracht gegeven om zich te buigen over de wetgeving inzake het beheer van het kernafval en de verbruikte splijtstof.

Eind november heb ik mijn administratie verzocht voortgang te maken met dit dossier en me een tijdspad voor het vervolg van de werkzaamheden op te geven. Mijn administratie deelde me mee dat de werkgroep wetgeving de werkzaamheden eind januari had hervat met een plenaire vergadering over de verschillende thema's, waarbij er rekening werd gehouden met de resultaten van de IRRS-taskforce met NIRAS en het FANC en van de werkzaamheden van de Commissie voor nucleaire voorzieningen.

De belangrijkste thema's betreffen de nucleaire voorzieningen en de vrijwillige of onvrijwillige stopzetting van de activiteiten van kleine nucleaire exploitanten van klasse 2 en 3. In maart zou ik het tussentijdse rapport moeten ontvangen, waarna ik deze prioriteiten kan bevestigen.

De problematiek van de nucleaire voorzieningen voor de ontmanteling van de kerncentrales en het beheer van het kernafval en de verbruikte splijtstof wordt van zeer nabij opgevolgd door de Commissie voor nucleaire voorzieningen. Om de drie jaar controleert de commissie de toereikendheid en de beschikbaarheid van de door SYNATOM beheerde nucleaire voorzieningen, en analyseert ze de beoordelingsmethode en het vereiste voorzieningsniveau.

De Commissie voor nucleaire voorzieningen heeft in haar jaarverslag 2016 verschillende vaststellingen geformuleerd over het bestaande wettelijke kader.

Om de beschikbaarheid van de voorzieningen, waarmee alle kosten van de ontmanteling van de kerncentrales en het beheer van de verbruikte splijtstof moeten worden gedekt, te waarborgen, heeft de Commissie voor nucleaire voorzieningen een voorstel tot wijziging van de wet van 11 april 2003 uitgewerkt. De commissie heeft me onlangs haar conclusies bezorgd.

Ik zal verslag uitbrengen aan de regering, die zal bepalen welke richting er aan het voorstel van de commissie zal worden gegeven. Een en ander zal waarschijnlijk uitmonden in een wetsontwerp, dat we dan hier samen zullen bespreken.

de travail actuelle, la rédaction de ce rapport avait pris du retard.

Le gouvernement avait chargé, en 2014, ce groupe de travail d'examiner les points de la législation relatifs à la gestion des déchets radioactifs et des combustibles usés.

Fin novembre, j'ai chargé mon administration d'accélérer le travail et de me transmettre un planning de la suite des travaux. Elle m'a informé que le GTL a repris ses travaux fin janvier par une séance plénière sur les différentes thématiques, en tenant compte des résultats de la *task force* IRSS entre l'ONDRAF et l'AFCN et les travaux de la Commission des provisions nucléaires.

Les thématiques prioritaires sont les provisions nucléaires et la cessation volontaire ou involontaire d'activité de petits exploitants nucléaires de classe 2 et 3. Le rapport intermédiaire devrait me parvenir au mois de mars. Je pourrai ensuite confirmer ces priorités.

La problématique des provisions nucléaires pour le démantèlement des centrales nucléaires et la gestion des matières fissiles est suivie de près par la Commission des provisions nucléaires. Tous les trois ans, celle-ci contrôle l'existence, la suffisance et la disponibilité des provisions nucléaires gérées par la Synatom et analyse la méthode d'évaluation et le niveau de provisionnement requis.

La Commission des provisions nucléaires a formulé, dans son rapport annuel 2016, plusieurs constatations concernant le cadre légal actuel.

Pour mieux garantir les provisions destinées à couvrir tous les coûts de démantèlement des centrales nucléaires et de gestion du combustible usé, la Commission des provisions nucléaires a élaboré une proposition modifiant la loi du 11 avril 2003. Cette commission vient de me transmettre ses conclusions.

Je ferai rapport au gouvernement qui décidera de l'orientation que doit prendre leur proposition. Cela se transformera probablement en projet de loi que nous examinerons ensemble.

02.04 Michel de Lamotte (cdH): Dit dossier is een echte soap. Men stelt ons studies, verwezenlijkingen en beslissingen in het vooruitzicht. Zult u dat rapport aan het Parlement bezorgen zodra het beschikbaar is?

02.04 Michel de Lamotte (cdH): Ce dossier est un vrai feuilleton. On nous annonce des études, des réalisations et des décisions. Comptez-vous transmettre ce rapport au Parlement dès qu'il sera disponible?

02.05 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Het is problematisch dat men hoopte in maart 2017 over een tussentijds verslag te beschikken over een werk dat in 2014 van start was gegaan en over zo'n heikel thema ging.

02.05 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Pour un travail entamé en 2014 et un enjeu aussi brûlant, espérer recevoir un rapport intermédiaire en mars 2017, c'est problématique.

02.06 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): In principe zou men u dat document zonder problemen moeten kunnen bezorgen.

02.06 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): Rien ne s'oppose en principe à ce que ce document vous soit transmis.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

03 Vraag van de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "MYRRHA" (nr. 23405)

03 Question de M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "MYRRHA" (n° 23405)

03.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Wat is de stand van zaken met betrekking tot het MYRRHA-project? Dat staat voor Multi-purpose Hybrid Research Reactor for High-tech Applications.

03.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Quel est l'état d'avancement du projet MYRRHA (Multi-purpose Hybrid Research Reactor for High-tech Applications)?

Kan de minister meer uitleg geven bij het nieuwe implementatieplan? Welke bezoeken heeft staatssecretaris De Crem afgelegd in zijn hoedanigheid van speciale gezant voor MYRRHA? Zijn er hieruit concrete investeringstoezeggingen voortgesproten? Welke externe consultancyopdrachten werden er afgesloten voor MYRRHA?

La ministre de l'Énergie peut-elle fournir des précisions sur le nouveau plan d'implémentation? Quelles visites le secrétaire d'État De Crem a-t-il accomplies en sa qualité d'envoyé spécial du gouvernement fédéral pour le projet de recherche MYRRHA? Celles-ci ont-elles donné lieu à des engagements concrets en vue d'investissements? Quelles missions de consultance externes ont-elles été décidées pour le projet MYRRHA?

Heeft het Studiecentrum voor kernenergie (SCK) al een nieuw financieringsvoorstel gedaan? Welk aandeel van de basisdotatie van het SCK vloeit er naar MYRRHA? Mijn vrees daarbij is dat het project de reguliere middelen van het SCK opsoupeert. In 2016 en 2017 ontving MYRRHA 10 miljoen euro extra uit de federale begroting. In hoeveel bijkomende dotatie voorzien de begrotingen 2018 en 2019? Hoe worden die uitgaven verantwoord?

Le Centre d'Étude de l'Énergie Nucléaire (CEN) a-t-il déjà formulé une nouvelle proposition de financement? Quelle part de la dotation de base du CEN revient-elle au projet MYRRHA? Je crains de voir le projet phagocyter les moyens réguliers du CEN. En 2016 et 2017, le projet MYRRHA s'est vu attribuer 10 millions d'euros supplémentaires du budget fédéral. Quelle dotation supplémentaire est-elle inscrite dans les budgets 2018 et 2019? Comment justifie-t-on ces dépenses?

03.02 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): De heer Peeters en mevrouw Demir zijn eveneens bevoegd voor het project MYRRHA: de parlementsleden kunnen dus bij hen terecht voor bijkomende informatie.

03.02 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): La question sur le projet MYRRHA concerne également les compétences de M. Peeters et de Mme Demir: les parlementaires peuvent donc s'adresser à eux pour des compléments d'information.

(Nederlands) MYRRHA is de enige grote Belgische onderzoeksinfrastructuur die sinds 2010 op de

(En néerlandais) MYRRHA est la seule grande installation de recherche belge qui soit reprise

prioritaire lijst staat van het European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI). MYRRHA doorstond de tweejaarlijkse evaluatie in 2017 met glans en blijft op de lijst staan tot 2020.

Er zijn met betrekking tot MYRRHA meerdere samenwerkingsakkoorden afgesloten met tal van internationale onderzoeksinstituten. Deze samenwerkingsverbanden zijn goed voor een bijdrage van 3 miljoen euro in natura. Van 1990 tot 2013 bedroeg de bijdrage van de Europese Commissie 14,31 miljoen euro, plus 29,2 miljoen in natura. In 2015 kwam daar nog het Europese MYRTE-project bij, goed voor 11 miljoen euro ter ondersteuning van MYRRHA. Daarvan komt 9 miljoen euro, gespreid over vier jaar, van de Europese Commissie in het kader van Horizon 2020.

Van 1998 tot 2004 wendde het SCK jaarlijks 1 miljoen euro van zijn dotatie aan voor MYRRHA, vanaf 2005 ging het om 3 miljoen euro. Het SCK doet een beroep op zijn eigen experts of op externe experts, dat laatste steeds met naleving van de wet op de overheidsopdrachten.

Er zijn nog geen akkoorden ondertekend voor de deelname aan de opbouw, maar wel voor het design- en het R&D-programma. Staatssecretaris De Crem heeft de opdracht gekregen actief op zoek te gaan naar internationale partners. Na een vergadering bij het Internationaal Atoomenergieagentschap in oktober 2017 heeft hij een werkprogramma opgesteld voor de komende maanden.

(Frans) Het SCK-CEN werkt sinds 2016 aan een gefaseerde uitvoering van het project MYRRHA. De eerste fase bestaat in de realisatie van de versneller tot 100 MeV (mega-electronvolt) die de productie van en het onderzoek naar radio-isotopen voor nucleaire geneeskunde, het onderzoek naar materialen voor kernfusie en het onderzoek inzake fundamentele fysica mogelijk maakt. In de tweede fase wordt het vermogen van de versneller opgedreven tot 600 MeV en in de derde fase wordt het subkritische nucleaire systeem voor de demonstratie van de transmutatie van nucleair afval gebouwd.

Het SCK-CEN heeft alle gevraagde hoogwaardige resultaten geleverd aan de werkgroep MAG (MYRRHA ad hoc group). Voorts heeft het SCK-CEN een gedetailleerder businessplan en financieel plan voorbereid voor de eerste fase van het project

depuis 2010 sur la liste prioritaire de l'ESFRI (Forum stratégique européen pour les infrastructures de recherche). Elle a passé avec brio l'évaluation bisannuelle en 2017 et restera sur la liste jusqu'en 2020.

Plusieurs accords de coopération en rapport avec MYRRHA ont été conclus avec un grand nombre d'institutions de recherche internationales. Ces accords représentent une contribution de 3 millions d'euros en nature. La contribution de la Commission européenne s'élevait entre 1990 et 2013 à 14,31 millions d'euros, à quoi s'ajoutent 29,2 millions d'euros en nature. Le projet européen MYRTE, qui a soutenu MYRRHA à hauteur de 11 millions d'euros, dont 9 millions répartis sur quatre ans en provenance de la Commission européenne dans le cadre du programme Horizon 2020, est venu en outre s'ajouter à ce qui précède en 2015.

De 1998 à 2004, le CEN a affecté chaque année 1 million d'euros de sa dotation à MYRRHA, à partir de 2005, ce montant est passé à 3 millions d'euros. Le CEN utilise ses propres experts ou des experts extérieurs, et dans ce dernier cas, toujours en respectant les règles applicables aux marchés publics.

Il n'y a encore eu aucun accord signé concernant la participation à la mise en œuvre du projet, mais bien dans le cadre du programme de design et de R&D. Le secrétaire d'État De Crem a reçu pour mission de rechercher des partenaires internationaux. Après une réunion de l'Agence internationale de l'énergie atomique en octobre 2017, il a élaboré un programme de travail pour les prochains mois.

(En français) Depuis 2016, le SCK-CEN travaille à une mise en œuvre en phases du projet MYRRHA. La première phase est la réalisation de l'accélérateur jusqu'à 100 MeV (méga-électronvolts) qui permettra la production et la recherche de radio-isotopes pour la médecine nucléaire, la recherche sur les matériaux pour la fusion et la recherche en physique fondamentale. La deuxième phase amènera l'accélérateur jusqu'à 600 MeV et la troisième est la construction du système nucléaire sous-critique pour la démonstration de la transmutation des combustibles usés.

Le SCK-CEN a fourni au MAG (MYRRHA *ad hoc* group) tous les livrables de haut niveau demandés. Il a également préparé un *business plan* et un modèle financier plus détaillés pour la première phase du projet et son "autorisabilité" par l'AFCN.

en in het kader van de vergunningsprocedure bij het FANC. De in december gevraagde aanvullingen werden in januari geleverd. De MAG vergaderde een laatste keer eind januari en legt de laatste hand aan haar rapport voor de regering. In april worden de voorbereidingen voor het initiële budget gestart.

03.03 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Dit antwoord toont aan dat de uitrol van MYRRHA niet echt van een leien dakje loopt.

Het incident is gesloten.

04 Samengevoegde vragen van

- de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het financiële evenwicht van NIRAS" (nr. 23413)
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het bijwerken van de hypothesen aangaande de raming van de kosten voor het beheer van het kernafval van categorie B en C" (nr. 23674)

04.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Volgens het jaarverslag voor het jaar 2016 van de Nationale instelling voor radioactief afval en verrijkte splijtstoffen (NIRAS) moet zij het financieel evenwicht bewaren. Gemaakte kosten zijn voor rekening van diegenen voor wie zij het beheer waarneemt. NIRAS boekte in 2016 een verlies van iets meer dan 1 miljoen euro, omdat het radioactief afval tot nu toe werd getransfereerd tegen een prijs die lager was dan de gecumuleerde kosten voor de opslag van geconditioneerd afval. Eind 2016 bedroeg het gecumuleerde verlies voor dit afval 7,3 miljoen euro.

Het KB van 25 april 2014 voorziet in een afrekening per producent voor het afval uit het verleden, die moet worden afgesloten volgens overeen te komen modaliteiten. De overeenkomsten moeten uiterlijk op 31 december 2018 aangepast zijn en het gecumuleerd verlies van de instelling mag slechts tijdelijk zijn.

Hoe gaat men proberen om een financieel evenwicht te bereiken? Wordt dat nog mogelijk in 2018? Wanneer gaat NIRAS haar prijs voor het transfereren optrekken? Wanneer zullen de overeenkomsten tussen NIRAS en de producenten worden aangepast? Heeft NIRAS de minister reeds een voorstel van aanpassing bezorgd?

04.02 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Wordt er in het kader van de hypothesen voor het beheer van

Des travaux complémentaires demandés en décembre ont été remis en janvier. Le MAG s'est réuni pour la dernière fois fin janvier et termine son rapport au gouvernement. La préparation du budget initial commencera en avril.

03.03 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Cette réponse montre que le déploiement de MYRRHA ne se déroule pas vraiment sans difficultés.

L'incident est clos.

04 Questions jointes de

- M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "l'équilibre financier de l'ONDRAF" (n° 23413)
- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la mise à jour des hypothèses retenues pour l'évaluation du coût de la gestion des déchets radioactifs B et C" (n° 23674)

04.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Selon le rapport annuel pour l'année 2016 de l'Organisme national des déchets radioactifs et des matières fissiles enrichies (ONDRAF), celui-ci est astreint à conserver son équilibre financier. Ses coûts sont à charge de ceux qui bénéficient de la gestion qu'il assure. L'organisme a comptabilisé en 2016 une perte légèrement supérieure à 1 million d'euros parce que jusqu'ici, les déchets ont été transférés à un prix qui était inférieur aux coûts cumulés pour l'entreposage de déchets conditionnés. À fin 2016, la perte cumulée liée à ces déchets s'élève à 7,3 millions d'euros.

L'arrêté royal du 25 avril 2014 prévoit notamment le principe de décompte relatif aux déchets du passé par producteur, ce décompte devant être soldé suivant des modalités à convenir. Les conventions doivent être adaptées au plus tard pour le 31 décembre 2018 et la perte cumulée comptabilisée par l'organisme peut seulement être temporaire.

Comment l'organisme va-t-il chercher à atteindre l'équilibre financier? Cet objectif sera-t-il encore réalisable en 2018? Quand l'ONDRAF va-t-il relever le prix du transfert des déchets? Quand les conventions entre l'ONDRAF et les producteurs seront-elles adaptées? L'ONDRAF a-t-il déjà transmis une proposition d'adaptation à la ministre?

04.02 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Parmi les hypothèses de gestion des déchets radioactifs B et

het radioactief afval van categorie B en C uitgegaan van een diepte van 200 tot 240 meter voor de ondergrondse berging?

Zouden de kosten van het project en de aan te leggen voorzieningen niet opnieuw moeten worden geëvalueerd, aangezien NIRAS wederom alle types van geologische lagen voor de berging van het radioactief afval in aanmerking neemt?

De Commissie voor nucleaire voorzieningen (CNV) heeft zich het recht voorbehouden om niet tot de volgende driejaarlijkse evaluatie te wachten. Wanneer zult u de CNV om een nieuwe kostenraming verzoeken? Wanneer zal elke instantie haar nieuwe raming overleggen?

In een brief van mei 2016 heeft het FANC de CNV gevraagd om het referentiescenario te herzien om een voorzichtige kostenraming te kunnen maken, waarbij er rekening wordt gehouden met verschillende bergingslagen en -diepten en met meer toegangen tot de opslagruimten. Vindt u dat die aspecten volstaan of dat de lijst van aspecten die in de berekening moeten worden meegenomen nog moet worden aangevuld?

Zult u in het licht van het door NIRAS ingediende voorstel voor geologische berging als nationaal beleid eisen dat er bij de kostenraming voor het referentiescenario rekening wordt gehouden met andere gastgesteenten dan weinig verharde klei, aangezien men in het voorstel is afgestapt van een enkele site?

Bevestigt u dat de mogelijkheid van een definitieve sluiting van de opslagsite na 100 jaar in het scenario is opgenomen?

Verwacht NIRAS een aanzienlijke stijging van de bergingskosten ten opzichte van de vorige raming? Hoe groot zal die stijging zijn als men ook rekening houdt met de veiligheidsaspecten?

Zullen de instanties, aangezien het gastgesteente niet meer gepreciseerd wordt in het voorstel van geologische berging als nationaal beleid, rekening houden met een scenario waarin het afval op 600 meter diepte wordt geborgen? Op grond van welk document zou dat scenario terzijde worden geschoven?

04.03 Minister **Marie-Christine Marghem** (Nederlands): NIRAS zal een financieel evenwicht bereiken door het omzetten van de leidende beginselen uit het KB van 25 april 2014. Het halen van een financieel evenwicht is mogelijk in het kader van de afsluiting van de jaarrekening van

C, la profondeur retenue pour le site souterrain est-elle comprise entre 200 et 240 mètres?

Étant donné que l'ONDRAF vient de rouvrir toutes les options de couche géologique d'accueil des déchets, ne conviendrait-il pas de réévaluer le coût du projet et les provisions à constituer?

La CPN s'est donné le droit de ne pas attendre la prochaine évaluation triennale. Quand allez-vous la solliciter? Quand chaque instance rendra-t-elle sa nouvelle évaluation?

Dans un courrier de mai 2016, l'AFCN a demandé à la CPN d'adapter le scénario de référence en vue d'une évaluation conservatrice des coûts, en tenant compte de plusieurs couches hôtes et profondeurs, et de nombreuses voies d'accès au stockage. Partagez-vous ce point de vue ou estimez-vous que cette liste doit encore être complétée?

Concernant la proposition de politique nationale déposée par l'ONDRAF, allez-vous exiger que l'évaluation du scénario de référence prenne en compte les roches hôtes autres que les argiles peu indurées, puisque la dimension "site unique" ne fait plus partie de la proposition?

Confirmez-vous que le scénario envisage une fermeture définitive du site de stockage après 100 ans?

Par rapport à l'estimation précédente des coûts, l'ONDRAF s'attend-il à une augmentation significative? Pour tenir compte des aspects de sûreté, de quel ordre sera-t-elle?

La proposition de politique nationale ne précisant plus le type de couche géologique, les instances vont-elles prendre en compte un scénario à 600 m de profondeur? Sur la base de quel document?

04.03 **Marie-Christine Marghem**, ministre (en néerlandais): L'ONDRAF atteindra l'équilibre financier en transposant les principes directeurs de l'arrêté royal du 25 avril 2014. La réalisation d'un équilibre financier est possible dans le cadre de la clôture des comptes annuels de 2019.

2019.

De volgende herziening van de contracten met de afvalproducenten voor de periode 2019-2023 voorziet in een aanpassing van de retributies vanaf 2019. De contracten tussen NIRAS en de afvalproducenten zullen ten laatste tegen 31 december 2018 worden aangepast. NIRAS heeft geen voorstel van aanpassing bezorgd.

(Frans) Het koninklijk besluit van 30 maart 1981 bepaalt dat NIRAS het referentiescenario voor het langetermijnbeheer van radioactief afval moet bepalen, rekening houdend met de referentieprogramma's van de producenten van dat afval.

Bij de berekening wordt er rekening gehouden met de aan de werkzaamheden en aan het unieke karakter van het project verbonden onzekerheden, met uitsluiting van latere wijzigingen van het referentiescenario en van de basishypotheses. Op grond van dat scenario worden de door de producenten verschuldigde retributies naar rato verdeeld over alle geproduceerd en nog te produceren afval.

In het koninklijk besluit worden de termijnen vastgesteld waarbinnen de overeenkomsten tussen de instelling en de producenten moeten worden herzien. De nieuwe overeenkomsten moeten op 1 januari 2019 in werking treden.

De nieuwe evaluaties van de geologische bergingskosten door NIRAS moeten bij de raad van bestuur ingediend worden. De evaluaties van NIRAS moeten niet alleen vanuit het oogpunt van de veiligheid, maar ook vanuit industrieel, economisch en maatschappelijk oogpunt gemotiveerd en onderbouwd zijn.

Voor de berekening van de retributies ontwikkelt NIRAS een scenario met één bergingsinstallatie, gelegen tussen 200 en 600 meter diepte in weinig verharde klei. Dat scenario moet worden goedgekeurd voor de raming van het bedrag van de retributies.

Het is niet de taak van de regering om dergelijke gesofisticeerde en gespecialiseerde technische voorstellen te analyseren. Net zoals de Commissie voor nucleaire voorzieningen kijk ik vol ongeduld uit naar de resultaten van die nieuwe evaluatie.

Wat het nationale beleid voor het langetermijnbeheer van het langlevend midden- en hoogradioactief afval betreft, onderzoek ik samen met minister Peeters het voorstel van NIRAS.

La prochaine révision des contrats avec les producteurs de déchets pour la période 2019-2023 prévoit une adaptation des rétributions à partir de 2019. Les contrats entre l'ONDRAF et les producteurs de déchets seront adaptés au plus tard pour le 31 décembre 2018. L'ONDRAF n'a pas transmis de proposition d'adaptation.

(En français) L'arrêté royal du 30 mars 1981 prévoit que l'ONDRAF détermine le scénario de référence de gestion à long terme des déchets radioactifs en tenant compte des programmes de référence des producteurs de déchets.

Le calcul tient compte des aléas liés à l'exécution des travaux et au caractère unique du projet, à l'exclusion des changements ultérieurs des scénarios de référence et des hypothèses de base. Sur la base de ce scénario, les redevances dues par les producteurs sont réparties au *pro rata* sur la totalité des déchets produits et à produire.

L'arrêté royal fixe les délais dans lesquels les conventions entre l'organisme et les producteurs doivent être revues. Les nouvelles conventions devront être d'application au 1er janvier 2019.

Les réévaluations des coûts du stockage géologique effectuées par l'ONDRAF doivent être présentées au CA. L'ONDRAF doit proposer des évaluations justifiées et argumentées du point de vue de la sécurité, mais aussi justifiées sur le plan industriel, économique et sociétal.

Pour le calcul des redevances, l'ONDRAF développe un scénario comprenant une installation de stockage unique situé entre 200 et 600 mètres dans des argiles peu indurées. Ce scénario doit être approuvé pour évaluer le montant des redevances.

Il ne revient pas au gouvernement d'analyser des propositions techniques aussi pointues et spécialisées. Comme la Commission des provisions nucléaires, j'attends les résultats de cette réévaluation avec impatience.

Concernant la politique nationale pour la gestion à long terme de nos déchets radioactifs de moyenne et de haute activité et de longue durée de vie, j'analyse avec M. Peeters la proposition de

Daarin is er sprake van overleg met het FANC vóór de indiening van een vergunningsaanvraag. Zo zouden de technische aspecten van het toekomstige concept voor een oplossing voor de geologische berging kunnen worden vastgelegd.

De bouw en uitbating van een geologische bergingsinstallatie zullen decennialang duren.

Krachtens de wet van 3 juni 2014 moeten de nationale beleidsmaatregelen op dat stuk modaliteiten omvatten inzake de omkeerbaarheid, de terugneembaarheid en de monitoring voor een nog te bepalen periode.

Het bepalen van die modaliteiten zal dan ook een van de verdere stappen zijn bij het vastleggen van ons nationaal beleid. Op basis van die modaliteiten en de vereisten voor de nucleaire veiligheid zal er worden besloten wanneer de geologische bergingsinstallatie moet worden gesloten. Minister Peeters en ik moeten het langetermijnbeheer van het middel- en hoogradioactief langlevend afval voorbereiden. Zo zullen we onze wettelijke en morele verplichting nakomen om op dat stuk een hoog veiligheidsniveau te garanderen, zodat de toekomstige generaties niet met onredelijk zware lasten worden opgezadeld.

04.04 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Aangezien de overeenkomsten tegen 1 januari 2019 moeten worden gesloten, moeten de kosten dit jaar opnieuw geëvalueerd worden. Als het door NIRAS voorgestelde nationale beleid wordt aangenomen, kan NIRAS evenwel niet langer enkel uitgaan van het scenario van de weinig verharde klei. Ik verzoek u om NIRAS op deze inconsistentie te wijzen.

Bij de evaluatie van de kosten van het toekomstige project voor de berging van kernafval van categorie B en C kan men niet doen alsof de voorstellen niet geëvolueerd zijn, aangezien men hier andere geologische lagen overweegt.

Voorts is er in het voorstel van NIRAS sprake van meerdere sites. Bij de kostenraming moet er dus ook rekening gehouden worden met die mogelijkheid.

04.05 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Ik stel voor dat u deze vraag aan minister Peeters stelt, want we zijn gezamenlijk bevoegd hiervoor.

04.06 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Ik verzoek u NIRAS te vragen om consistente cijfers voor te leggen.

l'ONDRAF. Elle inclut une concertation avec l'AFCN préalablement à l'introduction d'une demande d'autorisation. Cela permettrait de fixer les éléments techniques du futur concept de solution de stockage géologique.

La période de construction et d'exploitation d'un stockage géologique couvrira plusieurs décennies.

Selon la loi du 3 juin 2014, cette politique doit préciser les modalités de réversibilité, de récupérabilité et de monitoring pour une période à déterminer.

Ce travail sera donc une des étapes ultérieures dans la fixation de notre politique nationale. Ces modalités et les impératifs de sécurité nucléaire détermineront les moments de fermeture du stockage géologique. Le ministre Peeters et moi-même devons préparer la gestion à long terme des déchets assez radioactifs et de longue durée de vie, et respecter ainsi notre obligation légale et morale de garantir un haut niveau de sûreté en la matière pour ne pas laisser aux générations futures des charges indues.

04.04 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Les conventions devant être passées pour le 1er janvier 2019, il faut réévaluer les coûts cette année. Mais si on adopte la politique nationale proposée par l'ONDRAF, celui-ci ne peut plus travailler avec pour seul scénario l'argile peu indurée. Je vous invite à faire savoir cette incohérence.

Dans l'évaluation des coûts du futur projet de stockage B et C, ils ne peuvent agir comme si leurs propositions n'avaient pas évolué puisqu'ici, on examine d'autres couches géologiques.

Ensuite, la proposition de l'ONDRAF parle de sites multiples. Il faudrait donc que l'évaluation budgétaire envisage aussi l'option de sites multiples.

04.05 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): Je vous propose de poser cette question au ministre Peeters car nous sommes co-compétents sur ces matières.

04.06 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Je vous invite à retourner vers l'ONDRAF pour lui demander de la cohérence dans ses évaluations chiffrées.

U moet de instelling ook een kostenraming vragen voor de optie van een diepteberging op 600 meter, aangezien de evaluatie van de kosten enkel rekening hield met een berging op 200 meter diepte.

Het incident is gesloten.

05 **Samengevoegde vragen van**

- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het nationale beleid inzake kernafval" (nr. 23461)
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de procedure ter rechtvaardiging van het plan en het principe om kernafval van categorie B en C geologisch te bergen" (nr. 23671)
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het door NIRAS voorgestelde nationale beleid inzake kernafval" (nr. 23672)
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het gevolg dat zal worden gegeven aan de beslissing van de raad van bestuur van NIRAS betreffende het nationale beleid voor het langetermijnbeheer van het radioactieve afval van categorie B en C" (nr. 23689)
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het nationale beleid betreffende de terughaalbaarheid van kernafval van categorie B en C" (nr. 24025)
- mevrouw Karine Lalieux aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het beheer van het nucleair afval van categorie B en C" (nr. 24161)

05.01 **Jean-Marc Nollet** (Ecolo-Groen): U hebt gevraagd dat NIRAS geen precieze informatie meer zou geven over de geografische laag voor de berging van het radioactieve afval van de categorieën B en C. Bevestigt u dat het voorstel van NIRAS niet langer het aantal geselecteerde sites vermeldt, terwijl er in de vorige versie een enkele site in aanmerking werd genomen? Gebeurde dat op uw verzoek? Waarom werd het voorstel zo aangepast?

NIRAS heeft zich onlangs uitgesproken voor de geologische berging als integrant deel van het nationale beleid voor het beheer van het radioactieve afval van de categorieën B en C. Volgens de International Commission on Radiological Protection (ICRP) moet er echter eerst

En outre, l'évaluation des coûts ayant toujours été limitée à 200 mètres, demandez-leur d'avoir une évaluation pour l'option à 600 mètres.

L'incident est clos.

05 **Questions jointes de**

- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la politique nationale en matière de déchets nucléaires" (n° 23461)
- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la procédure de 'justification' du projet et du principe de stockage géologique des déchets nucléaires B et C" (n° 23671)
- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la politique nationale proposée par l'ONDRAF en matière de déchets radioactifs" (n° 23672)
- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "les suites à donner à la décision du CA de l'ONDRAF sur la politique nationale pour la gestion à long terme des déchets nucléaires des catégories B et C" (n° 23689)
- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la politique nationale en matière de récupérabilité de déchets radioactifs B et C" (n° 24025)
- Mme Karine Lalieux à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la gestion des déchets nucléaires des catégories B et C" (n° 24161)

05.01 **Jean-Marc Nollet** (Ecolo-Groen): Vous avez demandé à l'ONDRAF de retirer toute précision sur la couche géologique pour l'accueil des déchets B et C. Confirmez-vous que la proposition de l'ONDRAF ne précise plus le nombre de sites retenus, alors que la version précédente visait un seul site? Est-ce à votre demande? Quelle en est la motivation?

L'ONDRAF vient de se prononcer pour un stockage géologique comme partie intégrante de la politique nationale de gestion des déchets radioactifs B et C. Or la Commission internationale de protection radiologique (CIPR) impose une procédure de justification préalable. Le principe de stockage

een verantwoordingsprocedure worden gevolgd. Werd het principe van de geologische berging juridisch verantwoord toen de vergunning werd verleend voor de centrales, of moet dat nog gebeuren?

Hoe staat het met het voorstel voor een nationaal beleid inzake radioactief afval, waaraan NIRAS werkt?

Wanneer zult u de milieueffectenstudie laten uitvoeren? Werd het FANC om advies gevraagd? Heeft het FANC advies uitgebracht? Zal er voor een dermate belangrijke beslissing een wet uitgevaardigd worden, of wil men gewoon met een koninklijk besluit werken?

De raad van bestuur van NIRAS heeft passieve geologische berging voorgesteld als nationaal beleid voor het langetermijnbeheer van het hoogradioactieve en/of langlevende afval. U hebt aangegeven er niet tegen gekant te zijn dat de eindbeslissing in een wet wordt gegoten en dat die wet pas zal worden uitgevaardigd nadat er een milieueffectenstudie en een openbaar onderzoek werden uitgevoerd. Hoe staat het met uw reflectie daarover?

De meeste burgers vinden dat het afval van categorie B en C in de toekomst op elk moment terughaalbaar zou moeten zijn. Is dat de strekking van de beslissing van NIRAS? Zult u die wens respecteren?

05.02 Karine Lalieux (PS): Op 9 februari heeft de raad van bestuur van NIRAS beslist om geologische berging als het nationale beleid voor het langetermijnbeheer van hoogactief en/of langlevend kernafval te adviseren. De federale regering moet zich nu over dat voorstel uitspreken.

Bevat dat voorstel voldoende waarborgen voor de naleving van de beginselen inzake omkeerbaarheid en terugneembaarheid? Hoe kan men zich ervan vergewissen dat er aan alle veiligheids- en beveiligingscriteria voldaan wordt? Zal de regering een maatschappelijk debat over dat thema aanmoedigen? Wat zijn de volgende stappen?

05.03 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Minister Peeters en ikzelf zijn van mening dat de geologische berging de nationale oplossing biedt voor het langetermijnbeheer van middel – en hoogactief en langlevend afval. We volgden hiermee Richtlijn 2011/70/Euratom, de aanwijzingen van het FANC en de mogelijkheden die de burgers tijdens de publieksraadplegingen in 2010 hadden

géologique a-t-il été justifié au sens juridique du terme lors de l'autorisation des centrales ou doit-il encore l'être?

Où en est la proposition de politique nationale en matière de déchets nucléaires, sur laquelle travaille l'ONDRAF?

Quand procéderez-vous à l'étude d'incidence environnementale? L'avis de l'AFCN a-t-il été sollicité? L'a-t-elle remis? Une décision de telle importance fera-t-elle l'objet d'une loi plutôt que d'un simple arrêté?

Le CA de l'ONDRAF a décidé de proposer le stockage géologique passif comme politique nationale de gestion des déchets de haute activité ou longue durée de vie. Vous n'êtes pas opposée à ce que la décision finale fasse l'objet d'une loi et au fait qu'elle ne soit prise qu'après une étude d'incidence environnementale et une enquête publique. Où en est votre réflexion en la matière?

Pour la plupart des citoyens, les déchets B et C devraient être récupérables à tout moment. La décision de l'ONDRAF va-t-elle dans ce sens? Respecterez-vous ce souhait?

05.02 Karine Lalieux (PS): Le 9 février dernier, le conseil d'administration de l'ONDRAF a décidé de proposer le stockage géologique comme politique nationale pour la gestion à long terme des déchets de haute activité et/ou de longue durée de vie. Il appartient maintenant au gouvernement fédéral de se prononcer sur cette proposition.

Garantit-elle le respect des principes de réversibilité et de récupérabilité? Comment s'assurer que tous les critères de sûreté et de sécurité sont remplis? Le gouvernement stimulera-t-il un débat sociétal autour de cette question? Quelles sont les prochaines étapes?

05.03 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): Le ministre Peeters et moi-même sommes d'avis que la solution nationale pour la gestion à long terme des déchets radioactifs de moyenne et haute activités et de longue durée de vie est le stockage géologique. Nous suivions ainsi la directive 2011/70/Euratom, les indications de l'AFCN et ce que le citoyen a indiqué lors des

aangestipt.

Het FANC bevestigde in 2011 reeds dat het bovengronds opslaan van hoogradioactief en/of langlevend afval (afval van categorie B en C) onverantwoord is. De eeuwigdurende opslag wordt bovendien internationaal niet als referentieoplossing beschouwd voor het langetermijnbeheer van dit type afval. Een ondergrondse berging op Belgisch grondgebied lijkt vandaag de veiligste oplossing teneinde de veiligheid op middellange en lange termijn te garanderen en de belasting voor de toekomstige generaties te beperken.

In een advies van 10 april 2015 verklaarde het FANC voorstander te zijn van de geologische berging en opteerde het daarbij voor een opslag galerij en diepe boorgaten, maar was van mening dat het in dit stadium onmogelijk is om een beslissing te nemen over de keuze van een categorie gastformatie van weinig verharde klei.

Op basis van de beschikbare documenten zouden de nationale beleidsmaatregelen voor het langetermijnbeheer van B- en C-afval zich moeten beperken tot geologische berging, onder meer in galerijen of diepe boorgaten. Het FANC is van oordeel dat het te vroeg is om voor geologische berging in weinig verhard klei te kiezen. Bij de keuze van het type geologische berging moeten minstens drie beslissingen worden genomen, met name over de gastformatie(s), de bergingssite(s) en de vergunningsprocedure. Deze beslissingen moeten steunen op een veiligheidsdossier waarvan de structuur in samenspraak met het FANC is vastgelegd en waaruit moet blijken dat de gastformatie geschikt is. In het dossier moet eveneens de veiligheidsoptimalisatieprocedure, met inbegrip van de sociale en economische aspecten, die de keuze van de gastformatie rechtvaardigt, worden beschreven.

Op basis van dit driedelige besluitvormingsproces, waarbij rekening wordt gehouden met de veiligheid, het milieu en de technische, financiële en sociale factoren, zal een passende bergingssite kunnen worden geselecteerd.

We hebben NIRAS verzocht zo snel mogelijk een voorstel voor nationale beleidsmaatregelen over te leggen. De RvB heeft beslist om geologische berging voor te stellen als nationale beleidsmaatregel voor het beheer van hoogradioactief of langlevend afval.

Om te voorkomen dat de toekomstige generaties met dat afval opgezadeld blijven, moeten we over een oplossing met passieve mechanismen

consultations réalisées en 2010.

L'AFCN affirmait déjà, en 2011, qu'un entreposage en surface de déchets de haute activité et/ou de longue durée de vie (catégories B et C) ne peut se justifier. L'entreposage n'est pas considéré au niveau international comme une solution de référence pour la gestion à long terme de ce type de déchets. L'évacuation géologique sur le territoire belge semble être la solution la plus sûre à moyen et long termes, et pour limiter la charge aux générations futures.

Dans un avis du 10 avril 2015, l'AFCN se disait favorable au stockage géologique englobant les options galerie de stockage et forage profond, mais était d'avis qu'il n'était à ce stade pas possible de prendre une décision concernant le choix d'une catégorie de formation hôte "argile peu indurée".

Sur la base des documents disponibles, les politiques nationales de gestion à long terme des déchets B et C devraient se limiter au stockage géologique, incluant galerie de stockage et forage profond. Selon l'AFCN, il est prématuré de préconiser le stockage au sein d'argile peu indurée. Les étapes du processus décisionnel doivent contenir au moins ces trois décisions: sélection d'une ou de plusieurs formations hôtes, du site ou des sites, décision associée au processus d'autorisation. Elles doivent être soutenues par un dossier de sûreté dont la structure aura été convenue avec l'AFCN et qui doit montrer le caractère approprié de la formation hôte et le processus d'optimisation de la protection qui a mené à la sélection. Les aspects sociaux et économiques en font partie et peuvent influencer sur le choix.

En tenant compte de la sûreté, de l'environnement, des facteurs techniques, financiers et sociaux, le processus mènera au choix du site adéquat pour le stockage.

Nous avons demandé à l'ONDRAF de nous transmettre une proposition de politique nationale dans les meilleurs délais. Son CA a décidé de proposer le stockage géologique comme politique nationale de gestion des déchets de haute activité ou longue durée de vie.

Il s'agit de disposer d'une solution qui évite aux générations ultérieures d'assumer ces déchets et cela, au moyen de mécanismes passifs.

beschikken.

Minister Peeters en ikzelf zijn op een aantal formele en typologische problemen gestoten, die aan NIRAS zullen worden overgelegd. We zullen de instelling vragen op grond van hun voorstel een ontwerp van koninklijk besluit op te stellen. We zullen vervolgens de wet volgen, waarin er bepaald wordt dat de nationale beleidsmaatregelen als plannen of programma's beschouwd moeten worden en aan impactstudies met inspraak van het publiek onderworpen moeten worden.

Wat de veiligheids- en beveiligingscriteria betreft, zal het voorstel voor advies aan het FANC overgelegd worden.

NIRAS zal haar werkzaamheden en veiligheidsbeoordelingen moeten voortzetten tot de laatste fase van het nationale beleid, waarna de vergunningsprocedure zal worden opgestart op basis van een aanvraag die aan alle vormvereisten voldoet.

Volgens de ICRP kunnen het beheer van het kernafval in het algemeen en de berging ervan in het bijzonder niet beschouwd worden als activiteiten waarvoor per se een verantwoording nodig is. Activiteiten waarbij kernafval wordt geproduceerd, moeten worden verantwoord; dat geldt niet voor de oplossing voor het langetermijnbeheer van het kernafval.

Hoewel het beheer van het kernafval niet in aanmerking zou worden genomen bij de verantwoording van een activiteit, adviseert de ICRP om de bescherming van mens en milieu te optimaliseren, ongeacht de verantwoording. Hiermee zal rekening worden gehouden bij de vergunningsaanvraag. De wettelijke en reglementaire voorschriften zullen worden nageleefd.

Het voorstel van NIRAS betreft het principe van de geologische berging op het Belgische grondgebied; de keuze voor het gastgesteente en de keuze voor een of meerdere sites zijn niet aan de orde. Daarover zal in een latere fase overlegd en beslist worden. We hebben NIRAS dus om een nieuw voorstel gevraagd zonder vermelding van het gastgesteente en van een locatie, overeenkomstig het advies van het FANC.

We volgden hiermee de in 2010 en 2015 door het FANC uitgebrachte adviezen. Met dit nieuwe gefaseerde voorstel wilden we voor een breder maatschappelijk draagvlak zorgen.

M. Peeters et moi avons identifié quelques questions de forme ou de typologie qui seront transmises à l'ONDRAF. Nous lui demanderons de proposer un projet d'arrêté royal sur la base de leur proposition. Nous suivrons ensuite la loi considérant les politiques nationales comme des plans ou programmes et précisant qu'elles doivent faire l'objet d'études d'incidence avec la participation du public.

Pour ce qui est des critères de sûreté et de sécurité, la proposition fera l'objet d'un avis de l'AFCN.

L'ONDRAF devra poursuivre ses travaux et ses évaluations de sûreté jusqu'à la dernière étape de la politique nationale, après quoi le processus d'autorisation sera enclenché, sur la base d'une demande en bonne et due forme.

Selon la CIPR, la gestion des déchets radioactifs et le stockage en particulier ne peuvent être considérées comme des pratiques nécessitant une "justification" *per se*. Les pratiques générant des déchets nucléaires doivent être justifiées et non la solution de gestion à long terme des déchets.

Quand bien même la gestion des déchets n'aurait pas été considérée dans la justification d'une pratique, la CIPR recommande d'optimiser la protection des personnes et de l'environnement indépendamment de sa justification. Ceci sera considéré au moment de la demande d'autorisation. Les prescrits légaux et réglementaires seront respectés.

La proposition de l'ONDRAF portant sur le principe du stockage géologique sur le territoire belge, le choix d'une roche hôte ou d'un ou plusieurs sites ne sont pas à l'ordre du jour. Ce seront des étapes ultérieures dans un processus de décision concerté. Nous avons donc demandé à l'ONDRAF une nouvelle proposition sans indication de la roche hôte ou d'un site, suivant ainsi les avis de l'AFCN.

Nous suivions ainsi des avis émis par l'AFCN en 2010 et 2015. Cette nouvelle proposition devait se faire par étapes, pour augmenter son assise sociale.

Tijdens de diverse consultaties tussen 2009 en 2011 hebben de burgers erop aangedrongen om nadere regels voor de terugneembaarheid van het afval in te voeren.

De wet van 3 juni 2014 die Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad van 19 juli 2011 in Belgisch recht omzet, bepaalt dat de toekomstige nationale beleidsmaatregelen met betrekking tot het langetermijnbeheer van radioactief afval nadere regels van omkeerbaarheid, terugneembaarheid en monitoring voor een te bepalen periode voor elke bergingsinstallatie moesten bevatten. Deze wet voorziet voorts in de mogelijkheid om een definitief gesloten site opnieuw te openen.

In haar recente voorstel van nationale beleidsmaatregelen behandelt NIRAS uitsluitend de geologische opslag van het gevaarlijkste afval op het Belgische grondgebied. Daarna moet ze nadere regels van omkeerbaarheid, terugneembaarheid en monitoring voorstellen die een toekomstige regering in overleg met de belanghebbenden zal moeten vastleggen.

NIRAS realiseert de geologische opslag niet met de bedoeling om het afval nadien te verwijderen, maar laat de mogelijkheid open om het afval desgevallend gedurende een bepaalde periode te recupereren.

05.04 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Diepboringen worden op verzoek van het FANC als optie aangehouden. In dat geval is een cijfermatige raming essentieel: de kosten van deze optie moeten geëvalueerd kunnen worden.

Het is op verzoek van de regering dat NIRAS niet van de locatie van de site, maar van het principe van een enkele site is afgestapt. Dat moet ook een impact hebben op de becijferde raming.

Zal u ons een afschrift van de brief van 5 februari bezorgen?

05.05 Minister Marie-Christine Marghem (*Frans*): Ja!

05.06 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): U vraagt dat NIRAS een ontwerp van besluit zou opstellen, wat logisch is.

Wat mijn tweede vraag betreft, heeft u gelijk. Het gaat over honderdduizenden jaren. Daarom moet er dus een wet uitgevaardigd worden en geen besluit.

Wat mijn derde vraag betreft, verontrust het me dat u het over een "terughaalbaarheid voor een

Lors des diverses consultations entre 2009 et 2011, les citoyens ont demandé avec insistance à disposer de mécanismes de récupérabilité.

La loi du 3 juin 2014, qui transpose en droit belge la directive européenne 2011/70/Euratom du 19 juillet 2011, prévoit que les futures politiques nationales de gestion à long terme des déchets radioactifs devaient contenir des modalités de réversibilité, de récupérabilité et de monitoring pour une période à déterminer pour chaque installation de stockage. Cette loi introduit en outre le concept de réouverture après fermeture définitive du site.

Dans sa récente proposition de politique nationale, l'ONDRAF ne s'occupe que du stockage géologique sur le territoire belge de nos déchets les plus dangereux. Il devra ensuite proposer des modalités de réversibilité, de récupérabilité et de monitoring qui devront être fixées par un futur gouvernement, en concertation avec les parties prenantes.

Pour l'ONDRAF, le stockage géologique se fait sans intention de retrait ultérieur des déchets mais sans préjudice de la possibilité de procéder, le cas échéant, à la récupération d'un déchet durant une période donnée.

05.04 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Le forage en profondeur est conservé comme option à la demande de l'AFCN. Dans ce cas, une évaluation chiffrée est indispensable: il faut pouvoir évaluer le coût de cette option.

C'est à la demande du gouvernement que l'ONDRAF a retiré non pas la localisation du site, mais le principe du site unique. Cela doit aussi avoir un impact sur l'évaluation chiffrée.

Nous transmettez-vous une copie du courrier du 5 février?

05.05 Marie-Christine Marghem, ministre (*en français*): Oui!

05.06 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Vous demandez, logiquement, à l'ONDRAF un projet d'arrêté.

Quant à ma deuxième question, vous avez raison: il s'agit de centaines de milliers d'années. Cela nécessite donc une loi et pas un arrêté.

Sur ma troisième question, je suis inquiet de vous entendre parler de "récupérabilité pour une période

bepaalde periode" heeft. De burgers hebben echter een terughaalbaarheid te allen tijde geëist. Er is hier sprake van een tegenstrijdigheid.

Wat ten slotte de raadplegingen betreft, moet de opsteller van het plan in fine bepalen wat er moet gebeuren. Daar de regering het plan echter goedkeurt, is ze er zelf de opsteller van. NIRAS raadpleegt de actoren. Er wordt eventueel een advies opgesteld. Bewijs hiervan is het voortdurende overleg met u om het voorstel te wijzigen. U zal dus over de openbare raadpleging en de impactstudie beslissen.

NIRAS neemt geen beslissing. Er werden vele juridische debatten gevoerd over de strekking van de beslissing van het Afvalplan 2011, waarvan werd afgestapt voordat de regering er zich over uitsprak, wat de laatste stap was. Nu pas krijgt u het dossier op uw bord. U bent de opsteller en deze milieu-impactstudie en openbare raadpleging zijn uitermate belangrijk.

Ik ben het niet eens met u inzake de verantwoording. Ik verwees naar pagina 11 van het document, waar er een verantwoording wordt gevraagd voordat de regering het nationale beleid bepaalt. U moet dit punt dus bestuderen om te voorkomen dat er een juridische fout wordt gemaakt, die aanleiding zou kunnen geven tot talrijke procedures.

Het incident is gesloten.

06 Samengevoegde vragen van

- de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het jaarverslag 2016 van de Commissie voor nucleaire voorzieningen" (nr. 23414)
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de financiering van de Commissie voor nucleaire voorzieningen" (nr. 23690)

06.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): De opdracht van de Commissie voor nucleaire voorzieningen (CNV) is van essentieel belang, en dat zal zo blijven.

Wat stelt u voor om de financiering van die commissie te waarborgen (wat betreft de toereikendheid, de bron en de continuïteit)?

06.02 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): In het jaarverslag voor 2016 van de Commissie voor nucleaire voorzieningen lezen we dat deze commissie met een aantal problemen kampt. Het uitblijven van bepaalde beleidsbeslissingen

donnée". Or, les citoyens ont demandé une récupérabilité à tout moment. Il y a là une contradiction.

Enfin, quant aux consultations, c'est à l'auteur du plan de déterminer *in fine* ce qu'il en est. Mais le gouvernement approuvant le plan, il en est l'auteur. L'ONDRAF prend consultation. Un avis est éventuellement remis. La preuve en est les allers-retours avec vous pour changer la proposition. C'est donc vous qui déciderez de la consultation publique et de l'étude d'incidence.

L'ONDRAF ne décide pas. Il y a eu beaucoup de débats juridiques sur la portée de la décision du Plan déchet de 2011, stoppé avant le stade final qui était une décision du gouvernement. Vous en êtes saisi maintenant. L'auteur, c'est vous et cette étude d'impact et cette consultation publique sont extrêmement importants.

Sur la question de la justification, je ne vous suis pas. Je faisais référence à la page 11 du document où on demande une justification avant que le gouvernement n'arrête la politique nationale. Analysez donc ce point pour ne pas commettre de faute de droit qui permettrait de multiples recours.

L'incident est clos.

06 Questions jointes de

- M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le rapport annuel 2016 de la Commission des provisions nucléaires" (n° 23414)
- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le financement de la Commission des provisions nucléaires" (n° 23690)

06.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): La mission de la CPN est et sera essentielle.

Que proposez-vous pour garantir son financement (suffisance, source et pérennité)?

06.02 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Dans le rapport annuel 2016 de la Commission des provisions nucléaires, on peut lire que celle-ci est confrontée à un certain nombre de problèmes. L'absence de décisions politiques complique

bemoeilijkt de evaluatie van de voorziening voor de ontmanteling en het beheer van bestralingssplijtstoffen. De commissie beschikt bovendien niet over eigen werkingsmiddelen waardoor er facturen niet kunnen worden betaald en de operationele mogelijkheden beperkt blijven.

Wat is de reactie van de minister op die vaststellingen in het jaarverslag 2016? Welke voorstellen tot verbetering heeft de commissie ondertussen zelf geformuleerd? Welke facturen konden er niet worden betaald?

06.03 Minister **Marie-Christine Marghem** (*Nederlands*): Ik heb onlangs een advies ontvangen van de Commissie voor nucleaire voorzieningen met betrekking tot verbeteringen aan de wet van 11 april 2003. Ik zal dit grondig bestuderen.

De niet-betaalde facturen zijn in hoofdzaak facturen voor adviezen in het kader van de driejaarlijkse herzieningen.

(*Frans*) Ik heb de commissie gevraagd die situatie uit het verleden te regelen en ik wil voor de toekomst een structurele oplossing aanreiken. De wettelijke grondslag voor de financiering werd vastgelegd bij de wet van 11 april 2003, die bepaalt dat die kosten ten laste vallen van de kernprovisievennootschap, die ze aan de kernexploitanten en de betrokken bedrijven doorberekent.

Bij het koninklijk besluit van 1 mei 2006 werd het maximumbedrag van de werkingskosten vastgelegd op 500.000 euro per jaar, een bedrag dat aangepast wordt aan het indexcijfer van de consumptieprijzen. Een koninklijk besluit moet het wettelijk kader voltooien. Mijn administratie werkt daaraan.

Ik heb een voorstel voor het werkingsbudget voor de CNV goedgekeurd, wat sinds 2003 niet meer gebeurd is. De commissie beschikt voortaan over voldoende en duurzame middelen, waarvan de oorsprong aan de wettelijke voorschriften voldoet, en die de werking ervan ten goede zullen komen.

Het incident is gesloten.

De **voorzitter**: Vraag nr. 23500 van mevrouw Dierick wordt uitgesteld.

07 Vraag van de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de EU Battery Alliance" (nr. 23632)

l'évaluation du démantèlement et la gestion des matières fissiles irradiées. De plus, la Commission ne dispose pas de ses propres moyens de fonctionnement. De ce fait, les factures ne peuvent pas être payées et la Commission est limitée dans ses possibilités opérationnelles.

Comment la ministre réagit-elle face aux constats décrits dans le rapport annuel 2016? Quelles propositions d'amélioration la Commission a-t-elle entre-temps elle-même formulées? Quelles factures ne pouvaient-elles pas être payées?

06.03 **Marie-Christine Marghem**, ministre (*en néerlandais*): J'ai reçu dernièrement un avis de la Commission des provisions nucléaires relatif à des améliorations à apporter à la loi du 11 avril 2003. Je l'étudierai attentivement.

Les factures impayées portent essentiellement sur des avis dans le cadre des révisions triennales.

(*En français*) J'ai demandé à la commission de résoudre cette situation passée et j'entends résoudre le futur via une solution structurelle. La base légale pour le financement a été fixée dans la loi du 11 avril 2003, qui précise que ces coûts sont à charge de la société de provisionnement nucléaire, laquelle les re-facture aux exploitants nucléaires et aux sociétés visées.

L'arrêté royal du 1er mai 2006 a fixé le montant maximal des coûts de fonctionnement à 500 000 euros par an, adaptable à l'indice des prix à la consommation. Un arrêté royal doit compléter le cadre juridique – mon administration y travaille.

J'ai approuvé une proposition de budget de fonctionnement pour la CPN, ce qui n'avait plus été fait depuis 2003. Ces moyens suffisants, pérennes et dont la source respecte le prescrit légal profiteront au fonctionnement de la CPN.

L'incident est clos.

Le **président**: La question n° 23500 de Mme Dierick est reportée.

07 Question de M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "une Alliance pour la production de batteries dans l'UE" (n° 23632)

07.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Op 12 februari jongstleden sprak de minister met de vicevoorzitter van de Europese Commissie over het plan om de batterijproductie in Europa verder uit te bouwen. Dit is een speerpunt in BE.invest 2030, het investeringsplan van Ecolo en Groen. De politieke leiders moeten trachten om bepaalde activiteiten van de EU Battery Alliance naar ons land te halen.

Wat was tot op heden de Belgische inbreng in het plan van de EU Battery Alliance? Wat zijn de prioriteiten van onze regering ter zake? Welke inspanningen worden er geleverd om ook in ons land een grootschalige batterijproductie mogelijk te maken?

Wat heeft het overleg opgeleverd? Welke plaats zal de batterijproductie in het Energiepact innemen? Zal onze ambitie uitgebreid kunnen worden nu we weten dat Umicore batterijfabrieken in Europa wil bouwen?

07.02 Minister Marie-Christine Marghem (*Frans*): Het overleg van 12 februari werd georganiseerd om de verschillende sectoren bewust te maken van het belang van de markt van batterijen, waarop andere landen een dominerende rol proberen te spelen. Het actieplan werd bekendgemaakt op de EU Industry Day van 22 februari in Brussel. De Europese Commissie heeft reeds diverse initiatieven genomen die zich hoofdzakelijk richten op industriële kringen en federaties. Enkel de systematische inbreng van de Belgische bedrijven Umicore en Solvay is zichtbaar. De Raad heeft de tekst nog niet besproken.

De bewustmakingsoperatie van 12 februari was een groot succes, met name bij collega's uit andere lidstaten, en leverde een actieve Belgische ministeriële inbreng op. In het Energiepact wordt gewezen op de nood aan concurrerende oplossingen voor energieopslag voor langere tijd in de vorm van onder meer batterijen. Er wordt steeds meer zonne- en windenergie geproduceerd en er moeten voldoende flexibele oplossingen worden ontwikkeld om in te spelen op de schommelingen van vraag en aanbod.

Een intelligent beheer van de vraag naar elektrische voertuigen moet het mogelijk maken om deze auto's niet tegelijkertijd op te laden, maar op momenten dat er grote hoeveelheden hernieuwbare elektriciteit beschikbaar zijn, of zelfs om de opgeslagen energie tijdens de verbruikspieken te gebruiken.

07.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Le 12 février dernier, le ministre s'est entretenu avec le vice-président de la Commission européenne au sujet du plan visant à poursuivre le développement de la production de batteries en Europe. Il s'agit d'un fer de lance de *BE.invest 2030*, le plan d'investissement d'Ecolo et de Groen. Les dirigeants politiques doivent s'efforcer d'attirer certaines activités de l'Alliance européenne des batteries vers notre pays.

Quel a été jusqu'à ce jour l'apport belge au plan de l'Alliance européenne des batteries? Quelles sont les priorités de notre gouvernement en la matière? Quels efforts sont-ils fournis pour rendre une production de batteries possible dans notre pays également?

Sur quoi a débouché la concertation? Quelle place la production de batteries occupera-t-elle dans le Pacte énergétique? Notre ambition pourra-t-elle être revue à la hausse maintenant que nous savons qu'Umicore souhaite construire des usines de batteries en Europe?

07.02 Marie-Christine Marghem, ministre (*en français*): Le but de l'événement du 12 février était de conscientiser les différents milieux sur les batteries, marché que d'autres États membres tentent de dominer. Le plan d'action a été diffusé lors de la Journée européenne de l'industrie le 22 février à Bruxelles. Pour l'instant, la Commission européenne a mené diverses initiatives essentiellement destinées aux milieux industriels et aux fédérations. La participation belge n'a pas de visibilité, hormis celle systématique d'Umicore et de Solvay. Le Conseil n'a pas encore débattu de texte.

L'opération de sensibilisation du 12 février a remporté un grand succès, notamment auprès des collègues d'autres États membres, et a généré une active participation ministérielle belge. Le Pacte énergétique mentionne la nécessité de solutions compétitives de stockage d'énergie pour de plus longues périodes sous la forme, notamment, de batteries. La production d'énergie solaire et éolienne grandissant, le défi est d'avoir des solutions assez flexibles pour répondre aux variations de la demande et de l'offre.

Une gestion intelligente de la demande en véhicules électriques doit permettre de ne pas charger ces voitures en même temps mais à des moments où le courant renouvelable est disponible en grande quantité, voire de restituer l'énergie stockée au moment des pics de consommation.

Consumenten kunnen ook zelf opgewekte energie opslaan in een batterij om hun huis van stroom te voorzien. Deze vorm van opslag is dan ook een belangrijke factor in de energietransitie.

Het incident is gesloten.

08 Vraag van de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "nucleaire export" (nr. 23645)

08.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Met de export van gammagrafietoestellen met verarmd uranium naar Iran in 2010 werd een inbreuk gepleegd op de wet over de nucleaire export. Blijkbaar loopt het juridische onderzoek nog, maar in een eerder antwoord van minister Geens op mijn vraag hierover, maakte hij gewag van een onderzoek naar een andere inbreuk inzake nucleaire export.

Kan de minister daarover meer kwijt? Over welk materiaal ging het? Met welke bestemming? Wanneer gebeurde de inbreuk? Welke stappen heeft de Commissie van Advies voor de Niet-verspreiding van Kernwapens (CANVEK) ondernomen tegen het bedrijf in overtreding? Welke initiatieven heeft de minister genomen om dergelijke inbreuken voortaan te vermijden? Waarom bestaat er nog altijd geen samenwerkingsakkoord over nucleaire export?

08.02 Minister Marie-Christine Marghem (Nederlands): Ik ben samen met zeven andere ministers en staatssecretarissen bevoegd voor dit dossier. Aangezien het onderzoek nog niet is afgerond, kan ik nu nog geen details geven over het materiaal, de bestemming en de datum van export. Het gaat nog steeds om een vermoedelijke inbreuk en alleszins niet om kerntechnische materialen. Het bedrijf werd gehoord en geïnformeerd over de procedures. In 2017 werd de samenwerking tussen CANVEK en de Gewesten formeel besproken.

08.03 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Dit antwoord is ruim onvoldoende. Het gaat hier tweemaal om problemen bij het exporteren van gevoelige nucleaire technologieën en materialen. De minister geeft mij hierover zo goed als geen informatie, maar ze lijkt vooral geen enkele vordering te boeken. Het samenwerkingsakkoord rond nucleaire export is opgenomen in het akkoord rond de zesde staatshervorming en het is belangrijk dat de

De même, l'énergie générée en autonomie peut être stockée dans une batterie par les consommateurs pour fournir leur maison en électricité. Cette forme de stockage constitue donc un des enjeux actuels de la transition énergétique.

L'incident est clos.

08 Question de M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "l'exportation de matériel nucléaire" (n° 23645)

08.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): En 2010, l'exportation en Iran d'appareils de gammagraphie contenant de l'uranium appauvri avait été entachée d'une infraction à la loi sur les exportations nucléaires. Il semble que l'enquête juridique soit toujours en cours. Toutefois, dans une réponse à une de mes questions à ce sujet, M. Geens a fait allusion à une enquête portant sur une autre infraction relative à des exportations nucléaires.

La ministre peut-elle me donner davantage de précisions à ce sujet? De quel matériel s'agissait-il? Quelle était sa destination? Quand l'infraction a-t-elle été commise? Quelles démarches la Commission d'avis pour la non-prolifération des armes nucléaires (CANPAN) a-t-elle entreprises à l'encontre de la société en infraction? Quelles initiatives la ministre a-t-elle prises pour éviter que pareilles infractions se reproduisent? Pourquoi aucun accord de coopération n'a-t-il encore été conclu concernant les exportations nucléaires?

08.02 Marie-Christine Marghem, ministre (*en néerlandais*): Dans ce dossier, je partage mes compétences avec sept autres ministres et secrétaires d'État. Dès lors que l'enquête n'est pas encore terminée, il m'est impossible de vous fournir des détails sur le matériel, la destination et la date d'exportation. À ce stade, il s'agit toujours d'une infraction présumée et elle ne concerne en tout cas pas du matériel nucléaire. L'entreprise a été auditionnée et informée des procédures. En 2017, des discussions informelles ont porté sur la coopération entre la CANPAN et les Régions.

08.03 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Voilà une réponse largement insuffisante. Il s'agit à deux reprises de problèmes liés à l'exportation de technologies et de matériel nucléaires sensibles. Non seulement, la ministre ne me livre quasiment aucune information, mais elle semble surtout n'enregistrer aucune avancée. L'accord de coopération sur les exportations de matériel nucléaire fait partie intégrante de l'accord relatif à la

Gewesten en het federale niveau ter zake actief samenwerken om misbruiken te vermijden. De minister talmt daarmee al jaren!

sixième réforme de l'État et il est impératif que les Régions et l'État fédéral poursuivent activement leur coopération dans ce domaine, de sorte à éviter les abus. La ministre tergiverse depuis des années!

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

09 Vraag van de heer Kristof Calvo aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het cAt-project" (nr. 23649)

09 Question de M. Kristof Calvo à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le projet cAt" (n° 23649)

09.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Vijf jaar geleden deed NIRAS een vergunningsaanvraag voor de bouw en exploitatie van een bergingsinstallatie voor categorie A-afval, het zogenaamde cAt-project. NIRAS hoopt om dit jaar die vergunning te krijgen. Kan de minister een stand van zaken evenals een timing geven? Welke procedures lopen nog en welke moeten er nog worden uitgeschreven? Welke adviezen en welke openbare onderzoeken moeten er nog volgen?

09.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Voici cinq ans, l'ONDRAF a soumis une demande d'autorisation pour la construction et l'exploitation d'une installation de stockage de déchets de catégorie A, le projet cAt. L'ONDRAF espère obtenir cette autorisation cette année. La ministre peut-elle dresser l'état d'avancement de ce projet et préciser un calendrier? Quelles procédures sont-elles encore en cours et lesquelles doivent-elles encore être lancées? Quels avis doivent encore être formulés et quelles enquêtes publiques doivent encore être organisées?

De inschatting van de kostprijs is de afgelopen jaren stelselmatig gestegen. Kunnen wij daarvan een overzicht krijgen? Hoeveel middelen zitten er al in het opgerichte fonds?

Le coût estimé de l'opération a augmenté systématiquement, ces dernières années. Pourrions-nous en avoir un aperçu? À combien s'élève déjà le fonds constitué en vue de ce projet?

09.02 Minister Marie-Christine Marghem (Nederlands): Eind 2017 is men begonnen met de voorbereiding van het terrein waar de bergingsinstallatie moet komen. Dat zal in het tweede semester van 2018 afgerond zijn, op voorwaarde dat de nodige vergunningen worden verkregen.

09.02 Marie-Christine Marghem, ministre (*en néerlandais*): La préparation du terrain sur lequel l'installation de stockage doit prendre place a commencé fin 2017. Cette phase de préparation s'achèvera au cours du second semestre de 2018, à conditions que les autorisations requises soient délivrées.

Vervolgens zullen de werken starten aan het administratief en technisch gebouw, de toegangcluster met de controlekamer en enkele andere technische gebouwen. De ingebruikname hiervan is gepland voor eind 2019.

Ensuite débiteront les travaux du bâtiment administratif et technique, du complexe d'accès incluant la salle de contrôle et de plusieurs autres bâtiments techniques. La mise en service de ces bâtiments est prévue pour la fin 2019.

De bouw van de installatie voor de productie van monolieten waarin de caissons met afvalstoffen worden geplaatst, wordt eveneens aangevat in de tweede helft van 2018 en de ingebruikname staat gepland voor eind 2021. Deze installatie komt op de site van Belgoprocess. Dezelfde timing geldt voor de caissonfabriek en het communicatie- en informatiecenter TABLOO.

La construction de l'installation de production des monolithes dans lesquels les caissons de déchets seront placés débutera également au deuxième semestre 2018 et la mise en service de cette installation est prévue pour fin 2021, sur le site de Belgoprocess. Ce calendrier s'applique tant pour l'usine de caissons que pour le centre de communication et d'information TABLOO.

Ook de bouw van de oppervlaktebergingsmodules moet eind 2018 aangevat worden, met een ingebruikname eind 2022.

La construction de modules de stockage en surface doit être entamée fin 2018, leur mise en service étant prévue pour la fin 2022.

(Frans) Ik bezorg u hierbij de lijst van de zes

(En français) Voici la liste des six procédures de

lopende aanbestedingsprocedures en de stand van zaken van die procedures op 21 februari 2018.

De selectiefase in het kader van de overheidsopdracht voor de bouw van het communicatiecenter Tabloo en de overheidsopdracht voor de inrichting ervan zijn afgerond en de bijzondere bestekken zullen naar de kandidaten worden gestuurd. De selectiefase in het kader van de overheidsopdracht voor de voorbereiding van het terrein is nog aan de gang. Voor de overheidsopdracht met betrekking tot de realisatie van de toegangscluster werd het bijzondere bestek verstuurd. Voor de overheidsopdracht met betrekking tot de realisatie van de caissonfabriek is de selectiefase afgerond. Voor de levering van de doseer- en cementeringsinstallatie voor de installatie voor de productie van monolieten werd het bijzondere bestek naar de geselecteerde kandidaten verstuurd.

Voor de bergingsinstallatie moet er thans een gecombineerde vergunning uitgereikt worden, door de federale overheid voor het nucleaire luik, en door het Vlaams Gewest voor het luik dat onder zijn bevoegdheid valt.

Op 31 januari 2013 diende NIRAS een nucleairevergunningsaanvraag voor de oppervlaktebergingsinstallatie voor afval van categorie A in bij het FANC. NIRAS beantwoordt momenteel de vragen van het FANC. De antwoorden zullen worden opgenomen in het veiligheidsrapport en het FANC zal vervolgens advies uitbrengen aan zijn Wetenschappelijke Raad. Het openbaar onderzoek zal door het FANC georganiseerd worden. Bij een officiële brief d.d. 8 december 2017 liet het FANC weten dat NIRAS alle vragen op bevredigende wijze heeft beantwoord. Het veiligheidsrapport zal door NIRAS dit jaar worden aangevuld, waarna het FANC advies zal uitbrengen aan zijn Wetenschappelijke Raad.

Wat het gewestelijke luik betreft, zal NIRAS een omgevingsvergunningsaanvraag indienen bij het Vlaamse Gewest.

Overeenkomstig het Vlaamse decreet zullen de gewestelijke diensten overgaan tot de voorziene openbare onderzoeken. NIRAS treft de nodige voorbereidingen om, overeenkomstig artikel 41 van het Euratomverdrag, mededeling te doen van het cAt A-project. Deze mededeling is gepland voor het einde van het eerste semester van 2018, waarna de aankondiging van een opdracht zal worden bekendgemaakt.

NIRAS heeft de geactualiseerde kosten van het

marchés publics en cours et leur stade d'avancement au 21 février 2018.

Les phases de sélection du marché pour la construction du centre de communication "Tabloo" et pour l'aménagement du centre de communication sont terminées et les cahier spéciaux des charges vont être envoyés aux candidats. Pour la préparation du terrain, la phase de sélection est en cours. Pour la construction du cluster d'accès, le cahier spécial des charges a été envoyé. Pour la construction de l'usine de caissons, la phase de sélection est terminée. Pour la livraison de l'installation de dosage et de cimentation pour l'installation de production de monolithes, le cahier spécial des charges a été envoyé aux candidats sélectionnés.

L'installation de stockage fait désormais l'objet d'une autorisation combinée délivrée par l'autorité fédérale pour le volet nucléaire et par la Région flamande pour ce qui relève de ses compétences.

L'ONDRAF a introduit le 31 janvier 2013 la demande d'autorisation nucléaire pour l'installation de stockage en surface des déchets de catégorie A auprès de l'AFCN. L'ONDRAF répond actuellement aux questions de l'Agence. Ces réponses seront intégrées dans le rapport de sûreté puis l'AFCN formulera un avis à l'intention de son Conseil scientifique. L'enquête publique sera organisée par l'AFCN. Cette dernière a, par courrier officiel du 8 décembre 2017, fait savoir que l'ONDRAF avait répondu à toutes les questions de manière satisfaisante. Le rapport de sûreté sera complété par l'ONDRAF en 2018, après quoi l'AFCN émettra un avis au sein de son Conseil scientifique.

En ce qui concerne le volet régional, l'ONDRAF introduira une demande d'autorisation environnementale auprès de la Région flamande.

Conformément au décret flamand, les services régionaux feront procéder aux enquêtes publiques prévues. En application de l'article 41 du traité Euratom, l'ONDRAF prépare sa notification pour le projet cAt A, actuellement prévue pour la fin du 1er semestre 2018, avant la publication de l'avis de marché.

L'ONDRAF a estimé à 1 428 millions d'euros le coût

project op 1 januari 2016 op 1.428 miljoen euro geschat (bouw, exploitatie, sluiting van de oppervlaktebergingsinstallatie, toezichtperiode, project- en technologische marges en de reeds gemaakte kosten), terwijl die in 2008 nog op 930 miljoen euro geraamd werden. Deze verhoging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een herschatting van de kosten van de institutionele controles, het in aanmerking nemen van de kosten van de controle door het FANC, de belastingen op onroerend goed, de verzekering burgerlijke aansprakelijkheid van de nucleaire exploitant en de daling van de actualisatievoet van 1,5 % naar 1 %.

NIRAS maakt op dit moment een nieuwe raming van de kosten van het cAt A-project. Nieuwe overeenkomsten tussen de instelling en de producenten moeten uiterlijk op 1 januari 2019 in werking treden.

In de wet van 8 augustus 1980 is bepaald dat de verplichting om bij te dragen tot het fonds op middellange termijn ingaat vanaf het ogenblik dat de bergingsinstallatie voor radioactief afval het voorwerp is geweest van een definitieve en uitvoerbare oprichtingsvergunning, alsook van een bouwvergunning en, in voorkomend geval, een milieuvergunning.

Aangezien het lokaal fonds gestijfd zal worden met middelen uit het fonds op middellange termijn en de vergunning nog niet verleend is, heeft het lokaal fonds tot op heden nog geen middelen ontvangen.

Het incident is gesloten.

10 Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "gebitumineerd kernaafval" (nr. 23670)

10.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Onlangs heeft het Franse ASN bedenkingen geuit bij de berging van in bitumen verpakt radioactief slib. Dat vertegenwoordigt 18% van het afval in Frankrijk en is licht ontvlambaar.

Als men in België voor die optie zou kiezen, welke hoeveelheid gebitumineerd afval zou er dan geborgen moeten worden? Valt dat afval onder categorie B of C? Waar wordt het momenteel opgeslagen? Aan welk bijzonder toezicht is het onderworpen? Werden er problemen vastgesteld en zo ja, welke? Hoe zal men het op lange termijn beheren?

10.02 Minister Marie-Christine Marghem (Frans):

actualisé du projet au 1er janvier 2016 (construction, exploitation, fermeture de l'installation de stockage en surface, période de surveillance, marges technologiques, marges de projet et coûts déjà exposés). L'estimation a évolué de 930 millions d'euros en 2008 à 1 428 millions actuellement. Cette évolution est surtout due à une ré-estimation du coût des contrôles institutionnels, à la prise en compte des coûts du contrôle par l'AFCN, aux taxes immobilières, à l'assurance en responsabilité civile et au passage de 1,5 % à 1 % du taux d'actualisation.

L'ONDRAF réévalue actuellement les coûts du projet cAt A. De nouvelles conventions entre l'organisme et les producteurs devront être d'application pour le 1er janvier 2019.

La loi du 8 août 1980 dispose que l'obligation de contribuer au fonds à moyen terme débute dès l'instant où l'installation finale de déchets radioactifs a fait l'objet d'une autorisation définitive et exécutoire de création ainsi que d'une autorisation de bâtir et, le cas échéant, d'une autorisation d'environnement.

Étant donné que les moyens du fonds local proviendront du fonds à moyen terme et que l'autorisation n'a pas encore été délivrée, le fonds local n'est pas alimenté à ce jour.

L'incident est clos.

10 Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "les déchets nucléaires bitumineux" (n° 23670)

10.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Récemment, l'ASN française a émis des réserves quant à l'enfouissement de boues radioactives conditionnées dans du bitume. Elles représentent 18 % des déchets en France et sont très inflammables.

En Belgique, si cette option est retenue, quel volume de déchets bitumineux devrait être enfoui? Ces déchets sont-ils classés B ou C? Où sont-ils actuellement stockés? De quelle surveillance particulière font-ils l'objet? Des problèmes ont-ils été constatés et si oui, lesquels? Quelle gestion à long terme est-elle envisagée?

10.02 Marie-Christine Marghem, ministre (en

Dat gebitumineerd afval werd voor het merendeel geproduceerd in de installatie Eurobitume, die inmiddels ontmanteld werd ten gunste van de proefopwerkingsfabriek Eurochemic. Dat bitumineringsproces werd gebruikt om middelactief vloeibaar afval te verpakken.

Ongeveer 18.000 colli met gebitumineerd afval worden bewaard – niet opgeslagen – op site 1 van Belgoprocess in Dessel. De meeste vallen onder categorie B, geen enkele onder categorie C. Geologische berging is de door NIRAS aanbevolen referentieoplossing voor het langetermijnbeheer.

Alle op de site van Belgoprocess bewaarde colli radioactief afval worden regelmatig gecontroleerd.

In het verleden werd er voor een beperkt aantal afvalvaten uitzetting en corrosie, en in enkele zeldzame gevallen het overlopen van de bitumenmatrix vastgesteld. Ik verwijs u naar de antwoorden die mijn voorgangers hebben gegeven op de parlementaire vragen op dit stuk tussen 2006 en 2010. De veiligheid van de werknemers van Belgoprocess, van de omwonenden, noch het milieu werden in het gedrang gebracht door de vaten die tijdens de visuele inspectie niet aan de criteria van NIRAS bleken te voldoen.

Het buitenoppervlak van de stapel vaten met middelactief afval wordt geïnspecteerd met camera's in de ruimte waar ze worden bewaard.

Vaten met laagactief afval worden extra verpakt en in een specifiek gebouw bewaard waar bepaalde refertevaten periodiek aan een visuele inspectie onderworpen worden. Belgoprocess voert routinematig inspectierondes uit in de opslagruimte om eventuele non-conformiteiten bij zichtbare vaten op te sporen.

Het incident is gesloten.

[11] Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het standpunt van België in het kader van de dialoog aangaande het voornemen om het percentage van het verbruik van energie dat afkomstig is van hernieuwbare energiebronnen te verhogen naar 35% in 2030" (nr. 23681)

[11.01] Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): U hebt mij eerder gezegd dat u aandacht bleef hebben voor de dialoog van het Bulgaarse voorzitterschap aangaande het voornemen om het aandeel van

français): La plus grande partie de ces déchets bitumineux a été produite dans l'installation Eurobitume aujourd'hui démantelée au profit de l'usine pilote de retraitement Eurochemic. Ce procédé de bituminisation a été appliqué pour conditionner les liquides de moyenne activité.

Environ 18 000 colis de déchets bitumineux sont entreposés et non stockés sur le site 1 de Belgoprocess à Dessel. La majorité relèvent de la catégorie B, aucun de la catégorie C. La solution de référence préconisée par l'ONDRAF pour leur gestion à long terme est le stockage géologique.

Tous les colis de déchets radioactifs entreposés sur le site de Belgoprocess sont régulièrement inspectés.

Sur un nombre limité de colis, de la corrosion, un gonflement et rarement un débordement de bitume ont été constatés dans le passé. Je vous renvoie aux réponses que mes prédécesseurs ont données aux questions parlementaires à ce sujet entre 2006 et 2010. Ces non-conformités aux critères d'inspection visuelle de l'ONDRAF n'ont présenté aucun danger pour la sécurité des travailleurs de Belgoprocess, pour les riverains ou l'environnement.

La face extérieure de l'empilement de colis de déchets de moyenne activité est inspectée par caméra dans le bâtiment d'entreposage qui leur est destiné.

Les colis de déchets de faible activité sont sur-emballés et entreposés dans un bâtiment dédié, où certains colis de référence sont font périodiquement l'objet d'une inspection visuelle. Belgoprocess effectue des rondes d'inspection en routine dans le bâtiment d'entreposage afin de détecter d'éventuelles non-conformités des colis visibles.

L'incident est clos.

[11] Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la position de la Belgique dans le cadre du dialogue entamé suite à la volonté de porter à 35 % la part des SER en 2030" (n° 23681)

[11.01] Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Précédemment, vous me disiez rester attentive au dialogue de la présidence bulgare pour augmenter de 27 % à 35 % la part renouvelable de l'énergie en

hernieuwbare energiebronnen in het verbruik te verhogen van 27% naar 35% in 2030. Europe en 2030.

Wat is het standpunt van België? Wil men bij de eerder overeengekomen 27% blijven of steunt men de verhoging van het streefdoel tot 35% die door het Europees Parlement en heel wat landen gesteund wordt?

La position belge est-elle de rester sur les 27 % convenus antérieurement ou soutenir le relèvement à 35 % du Parlement européen soutenu par nombre de pays?

11.02 Minister **Marie-Christine Marghem** (*Frans*): Het aandeel van de hernieuwbare energiebronnen in het verbruik werd door de Raad in 2014 en door de Raad van ministers van energie van de EU op 18 december 2017 vastgelegd op 27% in 2030. België zal die aanpak verdedigen aan het begin van de dialoog.

11.02 **Marie-Christine Marghem**, ministre (*en français*): Le Conseil de 2014 et le Conseil des ministres de l'Énergie de l'Union du 18 décembre 2017 ont fixé la part du renouvelable en 2030 à 27 %. La Belgique soutiendra cette approche pendant le début des dialogues.

Het voornemen van het Europees Parlement om het streefcijfer te verhogen tot 35% vereist een effectenstudie via een analyse van het potentieel van de hernieuwbare energiebronnen voor het opwekken van elektriciteit, maar ook van energie voor transport, verwarming en koeling, en van het eindverbruik, dat ook teruggedrongen moet worden.

L'objectif de 35 % du Parlement européen réclamerait une évaluation d'impact par une analyse des potentiels des sources d'énergie renouvelable électrique mais aussi recouvrant le transport, le chauffage, le refroidissement et la consommation finale, qu'il convient de limiter.

Er moet een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen een economisch beleid dat gericht is op de ontwikkeling van de hernieuwbare energiebronnen en een milieubeleid waarmee de uitstoot van broeikasgassen teruggedrongen wordt. Ik blijf pleiten voor ambitieuze nationale klimaatdoelstellingen.

Il conviendrait de bien distinguer les différences entre une politique économique visant l'essor des sources renouvelables et une politique environnementale réduisant les émissions de gaz à effet de serre. Je continue de plaider pour des objectifs climatiques nationaux ambitieux.

11.03 **Jean-Marc Nollet** (Ecolo-Groen): Ik ben verbijsterd! U heeft het behoud op 27% verdedigd! En nu gaat u er prat op ambitieuze doelstellingen te hebben?

11.03 **Jean-Marc Nollet** (Ecolo-Groen): Je suis abasourdi! Vous avez défendu le maintien à 27 %! Et vous vous targuez d'être ambitieuse?

11.04 Minister **Marie-Christine Marghem** (*Frans*): Ondanks het voorstel van het Europees Parlement heeft de nationale coördinatie onlangs beslist het streefcijfer van 27% te behouden, overeenkomstig de conclusies van de Raad in 2014 en 2017.

11.04 **Marie-Christine Marghem**, ministre (*en français*): Malgré la proposition du Parlement européen, la coordination nationale a décidé récemment de retenir l'objectif de 27 %, suite aux conclusions du Conseil en 2014 et 2017.

Ik wil de ambitieuze doelstelling van 35% verdedigen, maar ik heb geen gehoor gevonden. De aanvullende analyses waarnaar ik verwezen heb, zouden het dossier een nieuwe impuls kunnen geven.

Je souhaite défendre l'objectif ambitieux de 35 %, sans être parvenue à me faire entendre. Les analyses supplémentaires que j'ai évoquées aideraient à alimenter le dossier.

11.05 **Jean-Marc Nollet** (Ecolo-Groen): Heeft de federale regering in het Belgische coördinatiemechanisme de doelstelling van 35% verdedigd?

11.05 **Jean-Marc Nollet** (Ecolo-Groen): Le gouvernement fédéral a-t-il défendu, au sein de la coordination belge, l'objectif de 35 %?

11.06 Minister **Marie-Christine Marghem** (*Frans*): De federale en gewestelijke overheden hebben in het kader van de Belgische coördinatie de

11.06 **Marie-Christine Marghem**, ministre (*en français*): Le fédéral et les Régions ont défendu 27 % dans la coordination.

doelstelling van 27% verdedigd.

11.07 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): België is een van de meest conservatieve landen in Europa ten aanzien van zo een belangrijke doelstelling en legt het advies van het Europees Parlement, de algemene roep om een ambitieuzere doelstelling en onze handtekening onder de Overeenkomst van Parijs naast zich neer!

U, die vroeger zo open was, hebt voor eens en altijd duidelijk gemaakt wat het Belgische standpunt is. Mijn verontwaardiging is groot! Frankrijk wil meer.

11.08 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Frankrijk moet eerst zijn eigen problemen met hernieuwbare energie oplossen.

11.09 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Nederland wil zelfs verder gaan dan 35%! Uw sceptische houding op klimaatgebied is catastrofaal! Op die manier kunt u de temperatuurstijging niet beperken tot 2°C. Dit is een schande!

11.10 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Ik begrijp dat u in alle staten bent, maar u citeert Frankrijk, een land dat het eerstkomende decennium nog geen windmolens in de Atlantische Oceaan zal hebben.

De **voorzitter**: Mevrouw de minister, mondelinge vragen dienen niet om België te vergelijken met alle andere Europese landen. De heer Nollet heeft zijn repliek beëindigd.

11.11 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): De heer Nollet is weliswaar federaal volksvertegenwoordiger, maar de Gewesten zijn ook betrokken partij.

Alles wat ik heb gezegd in verband met besparing, transport, verwarming en koeling en eindgebruik door de bevolking, betreft gewestbevoegdheden.

Het incident is gesloten.

12 Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de bevoegdheidsverdeling op het gebied van de geologische berging" (nr. 23682)

12.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Mijn vraag betreft de mogelijke geologische berging van nucleair afval van categorie B en C.

11.07 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): La Belgique est un des pays les plus conservateurs d'Europe sur un objectif aussi essentiel, malgré l'avis du Parlement européen, malgré tous les discours réclamant plus d'ambition, malgré notre signature de l'Accord de Paris!

Vous avez figé la position belge alors que vous étiez ouverte, antérieurement. Je suis scandalisé! La France a demandé plus.

11.08 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): La France a beaucoup de mal avec son renouvelable.

11.09 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Les Pays-Bas ont demandé d'aller au-delà des 35 %! Votre "climato-scepticisme" est catastrophique pour le climat! Vous ne maintiendrez pas les 2° C de hausse des températures avec cette trajectoire. Je suis scandalisé!

11.10 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): Je comprends votre émoi. Mais vous citez la France où il n'y aura pas d'éoliennes avant dix ans dans l'Atlantique.

Le **président**: Madame la ministre, on ne va pas faire le *benchmarking* de tous les États européens dans une question orale. M. Nollet a terminé sa réplique.

11.11 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): Même si M. Nollet est député fédéral, les Régions sont aussi concernées.

Tout ce que j'ai dit en matière d'économie, de transport, de chaleur, de chauffage, de refroidissement, de consommation finale des habitants est matière régionale.

L'incident est clos.

12 Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "la répartition des compétences en matière de stockage géologique" (n° 23682)

12.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Ma question est en lien avec un éventuel projet de dépôt géologique de déchets nucléaires B et C.

Welke overheid is er bevoegd voor het gebruik van de ondergrond? Vanaf welke diepte is elk van de Gewesten bevoegd? Had u het met de Gewesten al over plannen voor de geologische berging van kernafval?

12.02 Minister **Marie-Christine Marghem** (*Frans*): De bouw en exploitatie van een geologische bergingsinstallatie betreffen zowel gewestelijke als federale bevoegdheden. De Gewesten zijn bevoegd voor milieubescherming, met inbegrip van de ondergrond, de federale overheid is bevoegd voor de bescherming tegen ioniserende stralingen en voor de ondergrondse berguimten in situ.

Op het federale niveau bestaat er tot nu toe geen reglementair kader voor een opslaginstallatie. Ik heb niet de volledige gewestelijke regelgeving kunnen bestuderen, maar een diepte van 500 meter wordt geacht de bevoegdheidszones inzake het beheer van de diepe ondergrond af te bakenen. Een gewestelijke activiteit, bijvoorbeeld op het stuk van diepe geothermie, zou in concurrentie kunnen treden met federale activiteiten zoals de opslag van gas of het beheer van radioactief afval: de rol van elk niveau moet dus worden verduidelijkt.

Het Vlaams Gewest, de FOD Economie, het FANC en NIRAS voeren besprekingen over een dossier betreffende het gebruik van de ondergrond, dat mijn administratie nauwgezet opvolgt.

Het incident is gesloten.

13 Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de compensaties voor de gemeenten Hoei en Beveren voor de nabijheid van kerncentrales" (nr. 23683)

13.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): We weten dat de nabijheid van de kerncentrales van Tihange en Doel de gemeenten Beveren en Hoei heel wat zorgen baart. Zij worden daarvoor gedeeltelijk vergoed door Electrabel en EDF.

Kunt u meer details geven over de hoogte van de aard van deze compensatie?

13.02 Minister **Marie-Christine Marghem** (*Frans*): Het is niet aan mij om de door de gemeenten geïnde bedragen in kaart te brengen.

De Ecolo-afdeling van Marchin, een gemeente ten zuiden van Hoei, verklaarde in 2014 dat men geen

Quelle est l'autorité publique compétente sur l'occupation du sous-sol? À quelle profondeur chaque Région devient-elle compétente? Avez-vous discuté avec elles d'un projet de dépôt géologique de déchets nucléaires?

12.02 **Marie-Christine Marghem**, ministre (*en français*): La construction et l'exploitation d'une installation de stockage géologique des déchets radioactifs impliquent des compétences régionales et fédérales. La protection de l'environnement, dont celle du sous-sol, est du ressort des Régions, l'autorité fédérale étant compétente pour la protection contre les radiations ionisantes et pour les sites réservoirs souterrains.

Au niveau fédéral, il n'existe pas à ce jour de cadre réglementaire autorisant une installation de stockage. Je n'ai pu examiner toutes les dispositions régionales mais une profondeur de 500 mètres est considérée délimiter les zones de compétence en matière de gestion du sous-sol profond. Une activité régionale comme la géothermie profonde pourrait entrer en concurrence avec des activités fédérales comme le stockage de gaz ou la gestion des déchets radioactifs: il faudra donc préciser le rôle de chacun.

Des discussions sont en cours entre la Région flamande, le SPF Économie, l'AFCN et l'ONDRAF dans un dossier concernant l'utilisation du sous-sol, que mon administration suit de près.

L'incident est clos.

13 Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "les compensations offertes aux communes de Huy et de Beveren pour l'hébergement des centrales nucléaires" (n° 23683)

13.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): On sait que la présence des centrales nucléaires de Tihange et Doel procurent des soucis aux communes de Huy et Beveren. Electrabel et EDF les dédommagent pour une partie des soucis causés.

Pouvez-vous me détailler la hauteur et la nature de ces aides?

13.02 **Marie-Christine Marghem**, ministre (*en français*): Il n'est pas de ma compétence d'identifier des montants perçus par des communes.

La locale Ecolo de Marchin (au sud de Huy) a déclaré en 2014 qu'ils ne recevaient pas de

financiële tegemoetkoming voor de overlast kreeg.

Electrabel heeft al jaren geleden overeenkomsten gesloten met de gemeenten in de buurt van Tihange over de opleiding en voorlichting van het personeel en de bevolking, maar ook voor de financiering van educatieve projecten, projecten ter verfraaiing van het patrimonium, milieuzorgprojecten, sportinfrastructuurprojecten en sociaal-culturele projecten.

Doel is het maatschappelijke draagvlak voor de kerncentrale in haar plaatselijke sociaal-culturele omgeving te bestendigen. Volgens de cijfers die Electrabel al verschillende keren heeft gepubliceerd werd er voor Tihange 4.551.500 euro uitgegeven in 2017, waarvan 2.960.000 euro voor de stad Hoei, 851.500 euro verdeeld over 17 andere buurgemeenten (waaronder Amay en Héron) en 740.000 euro voor de gewestelijke brandweer, thans de zone Hemeco (Hesbaye-Meuse-Condroz).

Voor de kerncentrale van Doel vindt men geen enkel bedrag terug dat vergelijkbaar is met de bedragen die ik net heb genoemd.

Voor beide sites worden er belastingen geheven die de gemeenten ten deel vallen. Ik kan u echter geen bijzonderheden meedelen, aangezien dat niet onder mijn bevoegdheden valt.

Het incident is gesloten.

14 Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het contact met de nieuwe minister van Energie van Noordrijn-Westfalen" (nr. 23684)

14.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): In antwoord op mijn mondelinge vraag nr. 23073 zei u dat u de nieuwe minister van Energie van Noord-Rijnland-Westfalen spoedig zou ontmoeten.

Heeft dat onderhoud intussen plaatsgehad? Wat blijkt er daaruit? Maakte de minister gewag van de mogelijke levering van Duitse elektriciteit in ruil voor de stillegging van de kernreactoren in Tihange?

14.02 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Ik heb de heer Pinkwart inderdaad ontmoet. Ons gesprek ging voornamelijk over het interconnectieproject ALEGrO (Aachen Liège Electric Grid Overlay). Ik zei hem dat ik met mijn federale bevoegdheden moeilijk met hem van gedachten kan wisselen, aangezien hij zich eerder met regionale materies bezighoudt. Hij gaf dat grif

compensation financière pour désagréments.

Depuis longtemps, autour de Tihange, Electrabel a établi avec des communes des conventions pour régler des services en matière de formations et d'information du personnel et de la population et permettre le financement de projets éducatifs, d'embellissement du patrimoine, d'amélioration de l'environnement, d'infrastructures sportives, culturels et sociaux.

Le but est de pérenniser l'assise sociétale du site nucléaire dans son environnement socioculturel local. Selon les chiffres d'Electrabel déjà publiés à plusieurs reprises, pour Tihange, le montant s'élève à 4 551 500 euros en 2017, dont 2 960 000 pour la ville de Huy, 851 500 euros répartis pour 17 autres communes avoisinantes (dont Amay et Héron), et enfin 740 000 euros pour le service régional d'incendie, devenu zone Hemeco (Hesbaye, Meuse, Condroz).

Pour la centrale de Doel, on ne trouve aucun montant comparable à ce que je vous ai indiqué.

Pour les deux sites, des taxes revenant aux communes sont prélevées. Je n'en connais pas le détail, ceci ne relevant pas de ma compétence.

L'incident est clos.

14 Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le contact avec le nouveau ministre de l'Énergie de Rhénanie-du-Nord-Westphalie" (n° 23684)

14.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): En réponse écrite à ma question orale n° 23073, vous me faisiez savoir que vous rencontreriez prochainement le nouveau ministre de l'Énergie de la Rhénanie-du-Nord-Westphalie.

Cette rencontre a-t-elle eu lieu? Qu'en ressort-il? Le ministre a-t-il évoqué la possibilité de fournir de l'électricité allemande en échange de l'arrêt des réacteurs à Tihange?

14.02 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): J'ai bien rencontré M. Pinkwart. Notre échange a surtout porté sur la liaison d'interconnexion ALEGrO (Aachen-Liège Electric Grid Overlay). Je lui ai indiqué que mes compétences étant fédérales, il m'était difficile d'échanger avec lui, qui a des préoccupations plus régionales. Il l'a admis sans difficulté.

toe.

Hij heeft me een door het Duitse energiebedrijf BET opgesteld technisch document over de interconnecties en het interconnectieplan van Elia bezorgd.

Il m'a remis un document technique (BET) sur les interconnexions et le plan d'Elia en interconnexion.

14.03 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Kwam het voorstel voor de levering van elektriciteit van een van de vervuilende Duitse centrales in ruil voor de stillegging van de kerncentrales ter sprake?

14.03 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): La proposition d'échanger la production d'une de leurs centrales polluantes avec la fermeture des centrales nucléaires a-t-elle été évoquée?

14.04 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Heeft u het over kolen? Hij heeft enkel over gascentrales gesproken. Volgens Europa mogen de Belgische consumenten geen gascentrales op buitenlands grondgebied ondersteunen als we niet tegelijkertijd de Belgische gascentrales ondersteunen.

14.04 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): Vous évoquez le charbon? Il n'a parlé que de centrales à gaz. L'Europe nous dit qu'il ne convient pas que le consommateur belge soutienne des centrales à gaz établies sur un territoire étranger si, dans le même temps, nous ne soutenons pas les centrales à gaz belges.

Ik heb hem gezegd dat dergelijke kwesties niet tussen verschillende beleidsniveaus besproken kunnen worden.

Je lui ai dit que de telles questions ne pouvaient être envisagées entre niveaux de pouvoir différents.

De Duitsers weten dat onze energievisie in de installatie van nieuwe gascentrales en het gebruik van onze bestaande gascentrales voorziet.

Les Allemands savent que notre vision énergétique prévoit l'installation de nouvelles centrales à gaz et l'utilisation de nos centrales à gaz existantes.

14.05 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Verbinden ze een en ander aan de sluiting van de scheurtjescentrale of meer in het algemeen aan alle centrales?

14.05 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Font-ils un lien avec la fermeture de la centrale fissurée ou, dans l'absolu, avec toutes les centrales?

14.06 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Dat dossier wordt gerechtelijk behandeld, wat ik hun op diplomatiek vlak verwijt. Minister Pinkwart heeft zich daar echter helemaal niet over uitgesproken.

14.06 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): Il y a un traitement judiciaire pour ce dossier, ce que je leur reproche sur le plan diplomatique. Mais M. Pinkwart n'a pas du tout abordé cet élément-là.

Wat de interconnectie betreft, wordt er toch echt niet bepaald hoeveel elektronen er passeren! Een deel van de energie zal afkomstig zijn van de Duitse energiemix, waarin er veel steenkool- en bruinkoolcentrales zitten.

En ce qui concerne l'interconnexion, on n'identifie pas les électrons qui y circulent! Cela proviendra en partie du mix énergétique allemand, qui comprend de nombreuses centrales à charbon et au lignite.

14.07 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Ja, maar hij heeft ook gewag gemaakt van een directe verbinding.

14.07 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Oui, mais il a aussi parlé de ligne directe.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

15 Samengevoegde vragen van

- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het partnerschap tussen het IRE en ASML" (nr. 23688)
- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling

15 Questions jointes de

- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le partenariat entre l'IRE et ASML" (n° 23688)
- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement

over "het partnerschap tussen het IRE en ASML" (nr. 23702)

15.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Het IRE heeft een samenwerking met ASML aangekondigd, met als doel een nieuwe productiemethode voor medische radio-isotopen te ontwikkelen die niet gebaseerd is op een kernsplijting. Kunt u dit bevestigen? Wanneer zal die nieuwe productiemethode er komen?

15.02 Minister Marie-Christine Marghem (*Frans*): Het doel van de samenwerking tussen het IRE en ASML is de ontwikkeling van een nieuwe productiemethode voor medische radio-isotopen zoals molybdeen-99 (^{99}Mo) en technetium-99 ($^{99\text{m}}\text{Tc}$), producten waarvoor het IRE wereldleider is. In 80% van de diagnoses in de nucleaire geneeskunde wereldwijd worden deze producten gebruikt.

Wanneer er een nieuwe productiemethode zal worden gevonden, is nog niet duidelijk, maar dat zal, gezien de complexe aard van het project, meerdere jaren duren. De technologie die het IRE zal onderzoeken, is gebaseerd op de extractie van een neutron uit de atoomkern van molybdeen-100 door middel van gammastraling die met een versneller tot stand is gebracht. Op die manier wordt de isotoop ^{99}Mo , de moederisotoop van $^{99\text{m}}\text{Tc}$, verkregen.

Het voordeel van die methode is dat er geen langlevend kernafval wordt geproduceerd.

De radio-isotopen die in een kernreactor worden geproduceerd, zijn echter veelal bedoeld voor andere medische toepassingen, van therapeutische of diagnostische aard. Een reactor van het type BR2 van het SCK-CEN blijft dus hoe dan ook noodzakelijk. Opdat de productie van ^{99}Mo door een deeltjesversneller de productie door een reactor zou kunnen vervangen, zou men een vergelijkbare radiofarmaceutische zuiverheid met een evenwaardig rendement moeten bereiken en zou men over een vergunning voor het in de handel brengen ervan moeten beschikken, wat vooralsnog niet het geval is. In afwachting daarvan moet de wereldwijde bevoorradingszekerheid worden verzekerd en de BR2 speelt daarin een sleutelrol.

Lineaire deeltjesversnellers met een hoge intensiteit, zoals in het kader van het MYRRHA-project, zijn op dat vlak ook veelbelovend.

Daarom bestudeert het SCK-CEN de productie van een nieuwe generatie radio-isotopen door middel van deze deeltjesversneller tegen 2025-2035.

durable, sur "le partenariat entre l'IRE et ASML" (n° 23702)

15.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): L'IRE a annoncé un partenariat avec la société ASML. Son but est-il bien le développement d'isotopes médicaux sans recourir à la fission nucléaire et quand cela sera-t-il possible?

15.02 Marie-Christine Marghem, ministre (*en français*): Le partenariat de l'IRE avec ASML vise le développement d'une nouvelle méthode de production d'isotopes médicaux tels que le couple molybdène-99 (^{99}Mo) et technétium-99m ($^{99\text{m}}\text{Tc}$), produits pour lesquels l'IRE est leader mondial et qui représentent 80 % des procédures de diagnostic en médecine nucléaire dans le monde.

On ne peut encore donner d'échéance mais ce projet complexe s'étendra sur plusieurs années. La technologie qui sera évaluée par l'IRE est basée sur l'extraction d'un neutron du noyau de l'atome de molybdène-100 par un rayonnement gamma produit à partir d'un accélérateur, afin d'obtenir l'isotope ^{99}Mo , isotope-mère du $^{99\text{m}}\text{Tc}$.

L'avantage de la méthode est l'absence de déchet nucléaire à longue durée de vie.

Cependant, les radio-isotopes produits dans un réacteur nucléaire visent généralement des applications médicales différentes, de nature thérapeutique ou diagnostique. On ne peut donc se passer d'un outil comme le réacteur BR2 du SCK-CEN. Pour que la production du ^{99}Mo par accélérateur remplace celle à partir d'un réacteur, il faut atteindre une pureté radio-pharmaceutique comparable à des rendements similaires et obtenir une autorisation de mise sur le marché, ce qui n'est pas encore le cas. Pendant ce temps, il faut garantir la sécurité d'approvisionnement mondiale et le réacteur BR2 y jouera un rôle majeur.

Les accélérateurs linéaires à haute intensité-haute énergie, comme celui du projet MYRRHA, sont également prometteurs dans ce domaine.

C'est pourquoi le SCK.CEN étudie la production de radio-isotopes de nouvelle génération avec cet accélérateur à l'horizon 2025-2035.

Ik hoop dat ik u ervan heb kunnen overtuigen dat ons land volop investeert in innovatie op dit vlak, om zijn leiderspositie in de wereld te verstevigen.

15.03 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): U hebt me niet overtuigd, maar ik zal uw antwoord nader onderzoeken.

Het incident is gesloten.

16 Vraag van de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de ontwikkeling van offshorezonne-energie" (nr. 23701)

16.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Uw voor de Noordzee verantwoordelijke collega stelt voor om eilanden aan te leggen in het windturbinepark van Zeebrugge en daar zonnepanelen op te plaatsen.

Werd u geraadpleegd? Wat vindt u daarvan? Heeft u dat idee overgenomen in het Energiepact? Hoe beoordeelt u ons offshorezonne-energiepotentieel, dat volgens sommigen van 2,2 tot 4 GW per jaar zou kunnen produceren vanaf 2030?

16.02 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Het spreekt vanzelf dat ik elk project voor de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen steun. In het huidige stadium handelt het project over de inrichting van de Noordzee en is de heer De Backer bijgevolg bevoegd. Alvorens een schatting te maken van het vermogen dat geïnstalleerd zou kunnen worden, moet er een haalbaarheidsstudie worden uitgevoerd.

Het incident is gesloten.

17 Samengevoegde vragen van

- de heer Michel de Lamotte aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het sociaal energietarief voor begunstigten van een tegemoetkoming voor personen met een handicap" (nr. 23781)
- de heer Jean-Marc Delizée aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "de gevolgen van de laattijdige beslissingen van de DG Personen met een handicap voor de toepassing van het sociaal tarief voor elektriciteit en/of gas" (nr. 24029)

17.01 Michel de Lamotte (cdH): Elke klant die kan bewijzen dat hijzelf of een andere persoon die onder hetzelfde dak woont een tegemoetkoming voor personen met een handicap ontvangt, maakt deel uit van de beschermde klanten die recht hebben op

J'espère vous avoir convaincu que la Belgique innove tous azimuts en la matière, pour asseoir sa place de leader mondial.

15.03 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Vous ne m'avez pas convaincu mais j'analyserai votre réponse.

L'incident est clos.

16 Question de M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le développement du solaire offshore" (n° 23701)

16.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Votre collègue en charge de la Mer du Nord propose de créer des îles flottantes dans le parc éolien de Zeebrugge et d'y installer des panneaux solaires.

Avez-vous été consultée? Qu'en pensez-vous? Avez-vous retenu cette idée dans le Pacte énergétique? Comment évaluez-vous le potentiel de notre solaire offshore, chiffré par certains entre 2,2 et 4 GW par an dès 2030?

16.02 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): Je soutiens bien sûr tout projet de développement de sources d'énergie renouvelable. À ce stade, le projet relève encore de l'aménagement de la Mer du Nord, et donc des compétences de M. De Backer. Il conviendrait de réaliser une étude de faisabilité avant d'estimer la puissance qu'il serait possible d'installer.

L'incident est clos.

17 Questions jointes de

- M. Michel de Lamotte à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "l'application du tarif social de l'énergie pour les bénéficiaires d'une allocation pour personnes handicapées" (n° 23781)
- M. Jean-Marc Delizée à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "les conséquences des décisions tardives de la DG Personnes handicapées pour l'application du tarif social électricité et/ou gaz" (n° 24029)

17.01 Michel de Lamotte (cdH): Tout client pouvant prouver que lui-même ou toute autre personne vivant sous le même toit bénéficie d'une allocation pour personne handicapée, fait partie des clients protégés ayant droit au tarif social de

het sociaal energietarief. Het sociaal tarief wordt dankzij de applicatie van de AD Energie automatisch toegekend aan de rechthebbenden, maar het wordt niet toegepast vanaf de datum waarop de beslissing over de toekenning van een tegemoetkoming ingaat, maar vanaf de eerste dag van het kwartaal waarin die beslissing werd genomen. De beslissing om een tegemoetkoming voor personen met een handicap toe te kennen wordt soms pas zes maanden na de aanvraag genomen, en gaat bij een positief antwoord in op de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop de beslissing werd genomen. Er is dus een discrepantie tussen de datum waarop het sociaal tarief wordt toegekend en de datum waarop de beslissing tot toekenning van de tegemoetkoming ingaat, waardoor de begunstigde dus gedurende een lange periode het voordeel van het sociaal tarief niet geniet.

De federale Ombudsman heeft die situatie aan de kaak gesteld en gevraagd dat het sociaal tarief voor de rechthebbenden zou gelden vanaf de datum waarop de beslissing ingaat. Waarom wordt het ministerieel besluit waarbij die aangelegenheid wordt geregeld niet gewijzigd om een einde te maken aan die onduidelijkheid? Kan er voorgesteld worden om het verschil tussen de twee tarieven in de vorm van een vergoeding toe te kennen aan de personen die de voormelde tegemoetkoming ontvangen en een aanvraag tot vergoeding indienen?

17.02 Jean-Marc Delizée (PS): De Directie-generaal Personen met een handicap heeft een tijdlang heel wat IT-problemen ondervonden. Het gaat intussen beter, maar de doorlooptijd van de dossiers is nog steeds langer dan zes maanden. Aangezien de beslissing om het sociale tarief toe te kennen niet met terugwerkende kracht kan worden genomen, lijden de betrokkenen een financieel verlies. Er werden maar liefst 700 klachten ingediend over het sociale tarief voor gas en elektriciteit, en de federale Ombudsman vraagt dat de retroactiviteit wordt toegepast.

Hebt u deze kwestie met staatssecretaris Demir besproken?

17.03 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Ook ik zit erg verveeld met de lange wachttijden voor de toekenning van een sociaal statuut en de bijbehorende uitkeringen en andere voordelen. Er moet echter een onderscheid worden gemaakt tussen de datum waarop het recht op een basisuitkering ingaat en de datum waarop men het vereiste statuut krijgt voor de toepassing van het sociaal tarief of de datum van de beslissing tot

l'énergie. Avec l'application de la DG Énergie automatisant l'octroi du tarif social aux ayants droit, ce tarif est appliqué non pas à la date de la prise d'effet de la décision mais le premier jour du trimestre dans lequel cette décision est intervenue. Or une décision d'octroi d'allocation de handicap peut intervenir six mois après la demande mais elle prend effet le premier jour du mois suivant l'introduction de la demande, ce qui prive du bénéfice du tarif social sur une longue période.

Le médiateur fédéral a dénoncé cet état de fait et a demandé que le tarif social s'applique aux ayants droits à la date de prise d'effet de la décision. Pourquoi ne pas modifier l'arrêté ministériel réglant cette matière pour mettre fin à toute équivoque? Peut-on proposer que la différence entre les deux tarifs soit allouée sous forme d'indemnité aux allocataires qui en font la demande?

17.02 Jean-Marc Delizée (PS): La DG Personnes handicapées a connu d'importants problèmes informatiques. La situation s'améliore mais le délai de traitement des dossiers est encore supérieur à six mois. Or la décision d'octroi d'un tarif social n'ayant pas d'effet rétroactif, cela génère une perte financière pour les intéressés. Pas moins de sept cent plaintes ont été introduites à propos du tarif social électricité et gaz, et le médiateur demande d'appliquer la rétroactivité.

Avez-vous évoqué cette question avec Mme Demir?

17.03 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): Je partage votre contrariété à la vue des délais pour obtenir un statut social, des allocations et des avantages complémentaires. Il faut distinguer la date où débute le droit à une allocation de base et celle à laquelle on acquiert le statut requis pour l'application du tarif social ou date de prise d'une décision d'octroi.

toekenning.

Het sociaal tarief voor gas of elektriciteit stoelt op een autonoom wettelijk kader dat is ingebed in de basiswetgeving betreffende elektriciteit en aardgas. De minister van Economie kan maximumprijzen toepassen voor burgers die zich in een kwetsbare situatie bevinden. In de regelgeving staat niet dat de energieleveranciers het sociaal tarief moeten toepassen zodra men recht heeft op een uitkering. Als beschermde klant wordt beschouwd "iedere eindafnemer die kan bewijzen dat hijzelf of iedere persoon die onder hetzelfde dak leeft, geniet van een beslissing tot toekenning". Rechthebbenden kunnen in afwachting van een beslissing van de FOD Sociale Zekerheid een voorschot vragen aan het OCMW, dat eveneens het recht op het sociaal tarief opent.

De beslissing om de aanbevelingen van de ombudsman niet te volgen staat los van de technische complicaties die de ombudsman de AD Energie aanwrijft. Er is een wetswijziging nodig om leveranciers te verplichten het sociaal tarief met terugwerkende kracht toe te passen. De werkwijze moet zowel bij de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid als bij de AD Energie aangepast worden, zodat het programma voor de automatische toepassing de gegevens correct leest en doorstuurt naar de leverancier.

We hebben besloten om niet af te wijken van de procedure van de papieren attesten, waarmee het sociaal tarief een jaar lang van toepassing is. De AD Energie heeft geprobeerd om een oplossing te vinden voor de trage doorlooptijden van de dossiers maar is afhankelijk van de wetgeving inzake sociale zekerheid.

Mevrouw Demir zal u meer kunnen vertellen over het aantal achterstallige dossiers.

Mijn administratie, de AD Energie, heeft geen informatie over de achterstand in de dossiers bij DG Personen met een handicap van de FOD Sociale Zekerheid. Personen die op een vergoeding wachten kunnen een voorschot vragen aan het OCMW, waardoor ze recht krijgen op de toepassing van het sociaal tarief op grond van een eerdere overeenkomst tussen de AD Energie, de FOD Sociale Zekerheid en de federale Ombudsman.

De AD Energie organiseert de toepassing van het sociale tarief op de energiefactuur op een uniforme manier. Het initiatief moet uitgaan van de FOD Sociale Zekerheid.

Le tarif social pour le gaz ou l'électricité dispose d'un cadre légal autonome ancré dans la législation de base sur l'électricité et sur le gaz naturel. Le ministre de l'Économie peut appliquer des prix maximum pour les citoyens dans une situation précaire. Ce cadre légal ne prévoit pas que les fournisseurs d'énergie doivent appliquer le tarif social à partir de la date du droit à une allocation. On prévoit pour les ayants droit dans l'attente d'une décision au SPF Sécurité sociale de demander, via le CPAS, une avance ouvrant le droit au tarif social.

La décision de ne pas donner suite à la recommandation du médiateur est sans rapport avec les complications techniques que le médiateur reproche à la DG Énergie: une adaptation légale est nécessaire pour obliger les fournisseurs à une application rétroactive du tarif social. Il faudra adapter la méthode de travail à la Banque Carrefour Sécurité Sociale comme à la DG Énergie pour que les données soient lues et transmises correctement au fournisseur par le programme en charge de l'application automatique.

On a décidé de ne pas déroger à la procédure de l'attestation papier qui permet d'appliquer le tarif social pour une année complète dès réception. La DG Énergie s'est employée à trouver une solution aux délais de procédure lents pour le traitement des dossiers mais elle est tributaire de la législation sur la Sécurité sociale.

Madame Demir pourra vous en dire davantage sur le nombre de dossiers en retard.

Mon administration, la DG de l'Énergie, n'a pas connaissance du retard pris par les dossiers à la DG Personnes handicapées du SPF Sécurité sociale. Les personnes qui attendent une telle intervention peuvent demander une avance au CPAS, ce qui ouvre le droit à l'application du tarif social, en vertu d'une ancienne concertation entre la DG Énergie, le SPF Sécurité sociale et le médiateur fédéral.

La DG Énergie organise l'application du tarif social sur la facture énergétique de manière conforme; l'initiative devrait venir du SPF Sécurité sociale.

17.04 Michel de Lamotte (cdH): Men hoeft maar

17.04 Michel de Lamotte (cdH): Il suffirait de

twee ministeriële besluiten te wijzigen om deze burgers, die in een moeilijke situatie verkeren, op het moment van de aanvraag recht te geven op het sociaal tarief.

17.05 Jean-Marc Delizée (PS): Men heeft enkel recht op het sociaal tarief voor elektriciteit en gas als er een voorafgaand recht bestaat op een sociale uitkering. In 2017 waren de dossiers betreffende een tegemoetkoming voor personen met een handicap maandenlang geblokkeerd. Als de administratie een achterstand veroorzaakt, moet de regering daar een antwoord op bieden, zodat de mensen niet de dupe worden van een fout van de overheid en de overheidsdiensten.

Mijn belangrijkste vraag ging over het bestaan van een overleg tussen u en staatssecretaris Demir, van wie het initiatief moet uitgaan.

17.06 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Ik wil dat gerust doen.

17.07 Jean-Marc Delizée (PS): Ik zal haar daarover ook bevragen. Technisch gesproken moet het mogelijk zijn de retroactiviteit toe te passen, als de beslissingstermijn langer is dan de in het Handvest van de sociaal verzekerde vastgelegde zes maanden.

Het incident is gesloten.

De **voorzitter:** Vraag nr. 24026 van de heer Nollet wordt omgezet in een schriftelijke vraag, evenals de vragen nrs. 23992 en 23993 van mevrouw Jadin. Vermits mevrouw Galant niets heeft laten weten vervallen haar vragen nrs. 22558 en 23938.

18 Samengevoegde vragen van

- de heer Jean-Marc Nollet aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het bevroren van het dossier van het gebouw voor de opslag van de vaten met kernafval die mankementen vertonen" (nr. 24023)
- de heer Michel de Lamotte aan de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling over "het bevroren van de bouw van een nieuw gebouw voor de opslag van vaten met kernafval die mankementen vertonen" (nr. 24101)

18.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Volgens de krant *L'Echo* heeft NIRAS het bouwdoossier van het gebouw voor de beveiligde opslag van vaten met kernafval die mankementen vertonen, bevroren om een goedkopere oplossing te zoeken.

modifier deux arrêtés ministériels pour que ces citoyens, qui sont dans des situations difficiles, aient droit au tarif social au moment de la demande.

17.05 Jean-Marc Delizée (PS): Il n'y a de droit au tarif social pour l'électricité et le gaz que s'il y a un droit préalable à une allocation sociale. Or en 2017 ces dossiers pour une allocation ont été bloqués de nombreux mois. Si l'administration cause un retard, le gouvernement doit donner une réponse afin que les gens ne soient pas pénalisés pour une faute commise par l'État et ses services.

Ma question principale portait sur l'existence d'une concertation entre vous et Mme Demir, à qui revient l'initiative.

17.06 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): Je veux bien le faire.

17.07 Jean-Marc Delizée (PS): Je l'interrogerai aussi. Techniquement, il doit être possible d'appliquer la rétroactivité si le délai de décision dépasse les six mois prévus dans la Charte de l'assuré social.

L'incident est clos.

Le **président:** La question n° 24026 de M. Nollet est transformée en question écrite, de même que les questions n°s 23992 et 23993 de Mme Jadin. À défaut de nouvelles de Mme Galant, ses questions n°s 22558 et 23938 seront sans objet.

18 Questions jointes de

- M. Jean-Marc Nollet à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le gel du dossier du bâtiment pour les fûts nucléaires défectueux" (n° 24023)
- M. Michel de Lamotte à la ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable, sur "le gel de la construction d'un nouveau bâtiment destiné au stockage de fûts nucléaires défectueux" (n° 24101)

18.01 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): *L'Echo* nous apprend que l'ONDRAF a gelé le dossier de construction du bâtiment d'entreposage sécurisé des fûts défectueux contenant des déchets nucléaires, afin de trouver une solution moins coûteuse.

Vindt u het aanvaardbaar dat dit in 2014

Trouvez-vous acceptable que ce projet justifié en

verantwoorde project niet wordt gerealiseerd? Kan u ermee leven dat NIRAS ingaat op het verzoek van de betrokkenen die moeten betalen voor deze bouw waarvan de kosten op 70 miljoen worden geraamd?

18.02 Michel de Lamotte (cdH): Met dit nieuwe gebouw zou de manipulatie en de inspectie gefaciliteerd worden van de ongeveer 10.000 vaten die vandaag in Dessel opgeslagen liggen en die beschadigd zijn door gelvorming ten gevolge van een alkali-silicereactie. Dit probleem zou een permanente controle, vat per vat, uiteindelijk niet rechtvaardigen. Volgens het FANC zou de opslag op korte termijn niet voor veiligheidsproblemen zorgen en zoekt Belgoprocess alternatieve oplossingen voor de middellange termijn.

Kunt u een schatting geven van de korte termijn waarin dit afval geen veiligheidsproblemen inhoudt? Welke alternatieve oplossingen worden er overwogen?

18.03 Minister Marie-Christine Marghem (Frans): Sinds deze gelvorming in 2013 werd ontdekt is de veiligheid van de medewerkers, omwonenden en het milieu nooit in gevaar geweest!

NIRAS zette een controle- en onderzoeksprogramma op, dat op de website kan worden geraadpleegd, en kon zo beter begrijpen wat de oorzaak van de gelvorming was op deze vaten met radioactief afval. Voor sommige types afval is het risico groter dan voor andere. NIRAS evalueert momenteel opnieuw of het nodig is om op alle vaten toezicht te houden. Daarvoor zouden de bestaande behandelings- en controletechnologieën moeten worden aangepast aan een nucleaire omgeving of zouden er nieuwe technologieën moeten worden ontwikkeld, met als mogelijk gevolg dat de vergunning en de bouw van dat gebouw vertraging oplopen.

NIRAS en Belgoprocess zullen dit jaar bestuderen hoe ze het oorspronkelijke concept kunnen aanpassen door onmiddellijk beschikbaar technologieën te gebruiken, waarvan de stevigheid en betrouwbaarheid al in de praktijk zijn aangetoond. Op het vlak van nucleaire veiligheid worden echter geenszins concessies gedaan. Het FANC zal hierop toezien, meer bepaald tijdens de vergunningsprocedure.

Het project werd niet stopgezet, maar geoptimaliseerd zodat de uitbating zo vlug mogelijk zou kunnen worden aangevat.

18.04 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Eens te

2014 soit abandonné? Pouvez-vous accepter que l'ONDRAF souscrive à la requête de ceux qui doivent payer ce bâtiment estimé à 70 millions?

18.02 Michel de Lamotte (cdH): Ce nouveau bâtiment devait faciliter la manutention et l'inspection de quelques 10 000 fûts actuellement entreposés à Dessel concernés par un problème de débordement de gel dû à une réaction alkali-silice. La problématique ne justifierait finalement pas une surveillance en continu fût par fût. Selon l'AFCN, "à court terme, le stockage des fûts ne présente pas de problème de sûreté, pour le moyen terme Belgoprocess chercherait des solutions alternatives".

Quel est l'horizon du court terme auquel ces déchets ne présentent aucun problème de sûreté? Quels sont les solutions alternatives envisagées?

18.03 Marie-Christine Marghem, ministre (en français): Depuis que cette formation de gel a été constatée en 2013, jamais la sûreté des collaborateurs, des riverains et de l'environnement n'a été compromise!

Le programme d'inspection et de recherche de l'ONDRAF, visible sur son site, lui a permis de mieux comprendre l'origine de la formation du gel dans ces fûts de déchets radioactifs. Le risque est plus important pour certaines familles de déchets que pour d'autres. L'ONDRAF réévalue aujourd'hui la nécessité d'effectuer un suivi de tous les fûts. Cela nécessitait d'adapter à un environnement nucléaire les technologies de manutention et de surveillance, voire d'en concevoir de nouvelles, avec des risques de retard associés dans le *licensing* et la construction de ce bâtiment.

L'ONDRAF et Belgoprocess étudieront cette année comment faire évoluer le concept initial en faisant appel à des technologies immédiatement disponibles, ayant fait leurs preuves pour leur robustesse et leur fiabilité, mais sans compromis en matière de sûreté nucléaire. L'AFCN y veillera, notamment dans le cadre du processus d'autorisation.

Ce projet n'est pas abandonné mais optimisé pour garantir une mise en exploitation au plus vite.

18.04 Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen): Une fois

meer zal men voor een goedkopere oplossing kiezen onder het voorwendsel dat er haast bij is, omdat NIRAS vertraging heeft opgelopen. De in 2014 vastgelegde veiligheidsvereisten zouden vandaag dus niet meer van toepassing zijn? Dat is vreemd!

18.05 Michel de Lamotte (cdH): Ik zal me tot de subcommissie voor de Nucleaire Veiligheid wenden om in het kader van andere bevoegdheden dezelfde vraag opnieuw te stellen.

Het incident is gesloten.

De **voorzitter**: De vragen nrs. 24024 van de heer Nollet, 24148 van de heer Calvo, 24026 van de heer Nollet, 24099 en 24100 van de heer de Lamotte zijn uitgesteld.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 17.05 uur.

de plus, sous prétexte qu'il y aurait urgence liée à des retards accumulés par l'ONDRAF, on travaillera au rabais. Ce qui était nécessaire en 2014 en termes de protection ne l'est plus aujourd'hui? C'est particulier!

18.05 Michel de Lamotte (cdH): Je me retournerai vers la sous-commission nucléaire pour poser la question dans le cadre d'autres compétences.

L'incident est clos.

Le **président**: Les questions n°s 24024 de M. Nollet, 24148 de M. Calvo, 24026 de M. Nollet, 24099 et 24100 de M. de Lamotte sont reportées.

La réunion publique de commission est levée à 17 h 05.